EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 27.5.2026
COM(2026) 311 final

2026/0134 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb ühtlustatud 2 GHz sagedusala kasutavatele liikuva satelliitside teenuseid pakkuvatele süsteemidele lubade andmise korda ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 626/2008/EÜ

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Otsusega nr 626/2008/EÜ[1] kehtestati liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala (mis hõlmab spektrit maajaama saatesagedustel 1 980 – 2 010 MHz ja maajaama vastuvõtusagedustel 2 170 – 2 200 MHz) jaoks *sui generis* lubade andmise kord, misläbi valis komisjon koos liikmesriikidega sidekomitee kaudu üleeuroopalisel tasandil liikuva satelliitside teenuste pakkumiseks litsentsisaajad, liikmesriigid aga andsid valitud litsentsisaajatele nende territooriumil sageduse kasutamise õigused, järgides kõnealuses otsuses sätestatud ühiseid tingimusi. Need õigused kaotavad kehtivuse 2027. aasta mais ja liit peaks võtma vastu otsuse sagedusala edasise kasutamise kohta.

Alates 2008. aastast on toimunud palju tehnoloogilisi ja geopoliitilisi muutusi, mis on tugevalt mõjutanud selle sagedusala olulisust. Tekkimas on suured Maa-lähedase orbiidiga[2] satelliitide kogumid (sealhulgas ka mitut orbiiti hõlmavate kogumite osana), mille funktsiooni võib võrrelda maapealsete mobiilsidemastide omaga, sest need toetavad maapealseid satelliitside hübriidsüsteeme ja tulevasi konvergeeritud 6G mobiilsidevõrke. Täpsemalt pakuvad need satelliitotseühendust, st ühendust muutmata mobiiltelefonide, tahvelarvutite ja lõppkasutajate muude seadmetega. Selline taristu on hädavajalik, et tagada juurdepääs kiirele internetile kõigile, eelkõige alateenindatud piirkondades ja äärealadel, millega tugevdatakse ka Euroopa võimeid elutähtsa teabevahetuse valdkonnas (hädaolukorrale reageerimine ja kaitse), ning lisaks on see selliste vastupidavate sidevõrkude peamine komponent, mis võimaldavad pidevat ühendust rasketes tingimustes.

Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala on optimaalne spekter, kus uuenduslikud satelliitside otseühenduse teenused kasutusele võtta. See on ülemaailmselt liikuva satelliitside (ja maapealse mobiilside) teenuste jaoks ühtlustatud. Lisaks on see sagedusala sobiv koht maapealsete ja mittemaapealsete võrkude integreerimiseks, sest see külgneb maapealsete mobiilsideteenuste jaoks määratud sagedusaladega ja selle toetamine kiibistikega on suhteliselt lihtne. Teiseks on liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala piisavalt suur, et toetada mitte ainult kõne- ja SMS-, vaid ka lairibateenuste osutamist. Järelikult saab ettevõtja, kellel on juurdepääs liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalale, pakkuda liidus satelliitsideteenuseid otse lõppkasutajatele ja/või kasutada seda hõlpsasti maapealsete süsteemide jaoks.

Satelliitühendus muutub üha tähtsamaks ka ELi tehnoloogilise suveräänsuse seisukohalt, täites tähtsat osa kodanike, ettevõtjate ja avaliku sektori sidevajaduste rahuldamisel. Liidu valitsussektori osalejad sõltuvad üha enam turvalistest, usaldusväärsetest ja kõikjal kättesaadavatest satelliidipõhistest sideteenustest, eelkõige olukordades, kus maapealsed sidesüsteemid on kättesaamatud, häiritud või ebausaldusväärsed. Sellistes olukordades on satelliitside elutähtis, et säilitada katkematu ja tõhus kommunikatsioonivõimekus kogu kontinendil, kui maapealsed võrgud lakkavad toimimast.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2008. aasta otsus nr 626/2008/EÜ liikuva satelliitside teenuseid pakkuvate süsteemide valiku ja nendega seotud lubade andmise kohta (ELT L 172, lk 15–24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/626(2)/oj).

[2] Maa-lähedase orbiidiga satelliidikogumid võivad tagada ühtlase ülemaailmse lühikese latentsusajaga katvuse, sest need liiguvad pidevalt ümber Maa; suur hulk liikuvaid satelliite suudab lõpuks katta Maal iga asukoha ning anda leviala ja teenust üksteisele üle.

Eespool öeldut arvestades on seoses liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala pikaajalise kasutamisega tungiv vajadus ELi sekkumise järele. Sekkumine peaks suurendama kosmosesektori tehnoloogilist suveräänsust ja konkurentsivõimet, integreerides tehnoloogia viimased saavutused satelliitühenduse valdkonda ja kõrvaldades samal ajal praegu esinevad liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalaga seotud regulatiivsed puudused.

Selle määruse esmane eesmärk on töötada välja ühised kriteeriumid liikuva satelliitside süsteemide valimiseks kooskõlas kehtivate ELi poliitikaeesmärkidega, eelkõige ELi konkurentsivõime ja strateegilise suveräänsusega. Eriti pööratakse tähelepanu turvaliste ELi satelliitsüsteemide tagamisele, mis pakuvad liidus turvalisi riigisideteenuseid. Lisaks peaks määrus edendama satelliitside otseühendusega seotud tehnoloogiaid uues kosmoseökosüsteemis, et suurendada liidu tööstuslikku ja teaduslikku võimekust, parandada lõppkasutajatele pakutavaid ühendusteenuseid ja tugevdada Euroopa strateegilist autonoomiat, sealhulgas vastupidavaid tarneahelaid.

Teiseks kõrvaldatakse käesoleva määrusega liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalaga seotud õiguslik killustatus, et soodustada uuenduslike üleeuroopaliste satelliitsideteenuste kiiret kasutuselevõttu. Määrusega suurendatakse tõhusust, määrates üleeuroopaliste teenuste kasutuselevõtuks liidu tasandil valitud litsentsisaajad, et toetada mastaapsust, innovatsiooni ja ausat konkurentsi kosmosesektoris, samuti ühenduse usaldusväärsust ja turvalisust ELis. Määrus tuleneb digivõrkude õigusaktis kavandatud raamistikust liidu lubade andmise kohta satelliitsüsteemide jaoks, mis hõlmab spektri kasutamise õiguste andmist ELi ühiste tingimuste alusel ja mida kohaldatakse kõikide kogu ELi jaoks oluliste satelliitside sagedusalade suhtes.

Lisaks võib komisjon praeguste õiguste omajate spektrikasutusõigusi pikendada nende taotluse korral ajani, mida on vaja käesoleva määruse alusel korraldatud valikumenetluse lõpetamiseks, tagades niiviisi ka teenuse järjepidevuse. Pikendamise suhtes võidakse kohaldada teatavaid tingimusi.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on kooskõlas digikümnendi poliitikaprogrammi[3] ja digivõrkude õigusakti ettepanekuga[4].

Digikümnendi poliitikaprogrammis on määratud kindlaks liidu ambitsioonikad ühenduvuse ja digitaristuga seotud 2030. aasta eesmärgid, mis põhinevad tehnoloogianeutraalsusel ning võrkude koostalitlusvõimel, suutlikkusel ja vastastikusel seotusel. Liikuva satelliitside teenused, eelkõige satelliitside otseühendusvõimekusega teenused tagavad täiendava vastupidava ühenduse ettevõtjate ja kodanike jaoks ning suurendavad liidu konkurentsivõimet ja suveräänsust. Lisaks aitab satelliitside otseühendus saavutada digikümnendi eesmärke, pakkudes ühendust ELi äärealadel, sealhulgas suurtel laiuskraadidel asuvates polaarpiirkondades.

See ettepanek on kooskõlas digivõrkude õigusakti ettepanekuga, milles tehakse ettepanek anda satelliitside spektri kasutamiseks ELi satelliidiload liidu tasandil ühtlustatud ühtsete loa andmise tingimuste alusel. Ettepanekus ollakse valmis liidu tasandil lubade andmise

[3]Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümnendi poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj).

[4]Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus digivõrkude kohta, millega muudetakse määrust (EL) 2015/2120, direktiivi 2002/58/EÜ ja otsust nr 676/2002/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1971, direktiiv (EL) 2018/1972 ja otsus nr 243/2012/EL (digivõrkude määrus), 21.1.2026, COM(2026)16 final, 2026/0013 (COD).

lähenemisviisiks, tagades selle eelneva rakendamise liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas. Konkreetselt tähendaks see, et liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks lubade andmise tingimused töötatakse välja ELi tasandil koos liikmesriikidega ja spektriõigused annab ELi tasandil komisjon. Sarnaselt otsusega nr 626/2008/EÜ antakse komisjonile volitused korraldada nende ettevõtjate valimine, kellele antakse luba pakkuda liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas toimivaid satelliitsüsteeme.

Ettepanek on kooskõlas ka eesmärkidega, mis on kindlaks määratud ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegias[5]. Üha tihedama konkurentsiga geopoliitilises olukorras peab EL tugevdama oma strateegilist positsiooni ja autonoomiat kosmoses, võttes kasutusele turvalise satelliitsüsteemi ning kasutades selleks liidu ja liikmesriikide ressursse. Oluline element on liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala jaotamine, et teenida ELi huve seoses digitaalse suveräänsuse, turvalisuse, usaldusväärsuse, kerksuse, innovatsiooni ja tehnoloogilise juhtpositsiooni saavutamisega. Eelkõige peaks osa sellest väärtuslikust spektrist kasutama selleks, et edendada liidus turvalise riikliku side võimekust, pidades silmas programmi IRIS²[6] eesmärke ja rakendades turvalist süsteemi, et toetada kriisiohjet ja tagada elutähtis teabevahetus juhul, kui maapealsed sidesüsteemid on kättesaamatud, häiritud või ebausaldusväärsed.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ELi konkurentsivõime kompassis[7] on rõhutatud, et tipptasemel digitaristu on ELi konkurentsivõime tagamiseks tähtis põhitingimus. Selles on märgitud, et ühenduvus, sealhulgas selline, mis tagatakse satelliitsidevõrkude kogumitega, on liikmesriikide äritegevuse uuenduslikkuse, digiteenuste ja majanduskasvu saavutamise seisukohalt hädavajalik. Lisaks on rõhutatud vajadust kõrvaldada regulatiivsed tõkked ja ühtlustada norme, et luua sujuvalt toimiv digiturg. Kiiret ühendust edendades on ELi eesmärk toetada majandustegevust, teha võimalikuks sellised murrangulised digitehnoloogiad nagu tehisintellekt ja tagada Euroopa strateegiline autonoomia digi- ja kosmosesektoris.

ELi strateegilises kosmosemajanduse visioonis[8] tunnistatakse, et ELi vahendite kasutamine kosmosega seotud investeeringuteks on tihedalt seotud vajadusega kõrvaldada regulatiivsed tõkked. Digivõrkude õigusakti ja käesolevat määrust peetakse ELi ühtse kosmoseturu kaheks peamiseks elemendiks. Selle määrusega kõrvaldatakse regulatiivsed tõkked, misläbi parandatakse üleeuroopalist juurdepääsu liikuva satelliitside spektrile ja toetatakse seega satelliitsideteenuste ühtset turgu, mis omakorda võimaldab saavutada teenuste skaleeritavust ja soodustab innovatsiooni. Satelliitsidetaristusse ja sellega seotud väärtusahelasse investeerimiseks kasutatakse teisi ELi vahendeid, mis on suunatud otse asjakohastele aspektidele, nagu rahaline tugi mitmeorbitaalse IRIS² jaoks, samuti ELi programmid CASSINI ja InvestEU, mis hõlmavad kosmoseoperatsioonide rahastamise mehhanisme.

---

[5]Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Euroopa Liidu julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegia“, 10.3.2023, JOIN(2023) 9 final.

[6]Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/588, millega kehtestatakse liidu turvalise ühenduse programm aastateks 2023–2027 (ELT L 79, 17.3.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj).

[7]Komisjoni 29. jaanuari 2025. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi konkurentsivõime kompass“, COM(2025) 30 final.

[8]Komisjoni 25. juuni 2025. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa kosmosemajanduse visioon“, COM(2025) 336 final.

Lisaks toetab määrus Euroopa majandusjulgeoleku strateegias[9] kindlaksmääratud eesmärke, millega tugevdatakse liidu majanduse vastupanuvõimet, kaitstes samal ajal liidu heaolu ja tehnoloogilist juhtpositsiooni üha ebakindlamas ja geopoliitiliselt pingelises olukorras. Täpsemalt tugevdatakse käesoleva määrusega liikuva satelliitside teenuste ühtset turgu ja toetatakse liidu tööstust liikuva satelliitside teenuste tarneahelas, millega edendatakse liidu konkurentsivõimet. Määrus on suunatud kosmose- ja kaitsetööstusele, mida nimetati suure riskiga valdkondadeks ühisteatises ELi majandusjulgeoleku tugevdamise kohta,[10] milles esitatakse konkreetsed meetmed ELi tugevate külgede ja vastupanuvõime tugevdamiseks, et tulla toime suurenevate välisohtudega, säilitades samal ajal liidu avatuse ja pühendumuse rahvusvahelisele kaubandusele ja investeerimisele.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 114, kuna selle eesmärk on luua satelliitside siseturg ja tagada selle toimimine. Sellele õiguslikule alusele tuginedes võivad kaasseadusandjad võtta ka ühtlustamismeetmeid, et luua siseturg turvaliste riigisideteenuste pakkumiseks, aidates sellega parandada liidu julgeolekut ja valmisolekut. Selliseid teenuseid, sealhulgas valitsuselt loa saanud kasutajatele näiteks seire, kriisiohje, õiguskaitse, põhitaristu ühendamise ja kaitse, avaliku julgeoleku, hädaolukorras reageerimise ning riigi julgeoleku ja kaitse eesmärgil osutatavaid teenuseid, võivad pakkuda sidevõrkude operaatorid, kes kasutavad avalikke võrke, sihtotstarbelisi eravõrke või nende kombinatsiooni.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Arvestades satelliitsidevõrkudele ja -teenustele omast piiriülest olemust, on satelliitühendus selgelt valdkond, milles liidu tasandi meetmed oleksid tulemuslikumad kui ainuüksi liikmesriikide tasandil võetud meetmed. Riiklikul tasandil antud loa alusel satelliitsidespektri kasutamise kunstlikult killustatud tingimused kahjustavad satelliitsidevõrkude ja -teenuste õigeaegset kasutuselevõttu ning halvendavad nende katvust ja teenuse kvaliteeti.

Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks kogu ELis kehtiva loa kehtestamine lihtsustab praegust keerukat liikmesriikide regulatiivsete ülesannete jaotust tähtsas satelliitsidespektri sagedusalas ning võimaldab satelliitsideteenuste õigeaegset kättesaadavust ja kasutuselevõttu, mis toob märkimisväärset kasu Euroopa tööstusele ja liidu konkurentsivõimele. Seepärast on igati põhjendatud, et EL oleks selle algatuse kui digivõrkude õigusakti ettepaneku peamise järelmeetme käsitlemisel põhjalik.

Liidu konkurentsivõime tugevdamiseks on vaja õigeaegset juurdepääsu turvalistele, vastupidavatele ja uuenduslikele satelliitsideteenustele. Olukorras, kus digitaalse ühenduvuse valdkond on maapealsete mobiilsidevõrkude ja satelliitsidevõrkude sulandumise tõttu kiiresti muutumas, millele annavad veelgi hoogu võrkude virtualiseerimine ja tehisintellekt, suudab EL seda eesmärki täita vaid ühtlustatuma õigusliku keskkonna kaudu (nii üldiselt kui ka konkreetselt liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas), sest sellega välditakse liikmesriikide vastuolulisi lubade andmise tavasid, mis piiravad ühtse turu võimalusi.

[9] Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „Euroopa majandusjulgeoleku strateegia“, 20.6.2023, JOIN(2023) 20 final.

[10] Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi majandusjulgeoleku tugevdamine“, 3.12.2025, JOIN(2025) 977 final.

Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala suhtes kehtestatud uus õigusraamistik pakub õigusselgust ja -kindlust, suurendab ärisektori usaldust ja julgustab võtma kasutusele uuenduslikke satelliitside otseühenduse teenuseid üha tihedama konkurentsiga ülemaailmsel turul, i) asendades liikmesriikide loamudelite (millest paljudes rakendatakse väga erinevaid menetlusi, tingimusi ja tasusid) praeguse killustatud süsteemi kogu ELi hõlmava ühtlustatud raamistikuga; ii) vältides vastavus- ja aruandlusnõuete täitmisega seotud viivitusi ja ebajärjekindlat tõlgendamist näiteks nõuete puhul, millega liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas tegutsevad satelliidioperaatorid praegu toime tulema peavad; iii) toetades üleeuroopaliste liikuva satelliitside teenuste sujuvat osutamist, mida võimaldab ühtsele turule juurdepääsu andev üks ELi luba.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev algatus tugineb otsusele nr 626/2008/EÜ, keskendub ELi ühtsel turul esinevate kitsaskohtade kõrvaldamisele ja viib ühtse turu sätted kooskõlla poliitiliste, turu- ja tehnoloogiliste muutustega.

Kuigi põhimõtteliselt võiks otsust nr 626/2008/EÜ endiselt kasutada liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala uute kasutajate valimiseks ja neile lubade andmiseks, ei ole otsuse kohaldamisala ja sisu kooskõlas ELi praeguste poliitiliste prioriteetidega (sealhulgas suveräänsus) ning satelliitsideturu ja tehnoloogia kiire arenguga satelliitsidesektoris. Otsus sisaldab muu hulgas aegunud valikukriteeriume ja loa andmise tingimusi, mis sobivad enam geostatsionaarse orbiidiga satelliitsüsteemidele, kuid ei vasta tehnoloogia hiljutisele arengule, eelkõige ei sobi kokku Maa-lähedase orbiidiga satelliidisüsteemide kasutamisega otseühenduse pakkumiseks. Võimalust täpsustada valikukriteeriume komisjoni rakendusaktiga, mis on nähtud ette otsuse nr 626/2008/EÜ artikli 6 lõikega 2, ei peeta selle eesmärgi saavutamiseks piisavaks, sest sellega ei saa teha muudatusi vähemalt valikukriteeriumide osakaalu kindlaksmääramises ega muuta olulisel määral nende kohaldamisala.

Seepärast on eesmärkide saavutamiseks proportsionaalne tunnistada otsus nr 626/2008/EÜ kehtetuks ja asendada see uue kavandatava määrusega.

- **Vahendi valik**

Komisjon teeb ettepaneku võtta vastu määrus, sest sellega tagatakse ühtse turu tõkete kõrvaldamine, ühtlustades lähenemisviisi ja kõrvaldades liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalaga seotud õigusliku killustatuse, et edendada uuenduslike üleeuroopaliste satelliitsideteenuste kiiret kasutuselevõttu. Praegu kehtiva akti õiguslik vorm on otsus, mis on adresseeritud üksnes liikmesriikidele, sest lubasid annavad välja liikmesriigid ja neile on jäänud ka nõuete täitmise tagamise volitused. Määrus on asjakohasem, sest sellega antakse volitused komisjonile ning luuakse ettevõtjatele otsesed õigused ja kohustused, samuti luuakse raamistik ettevõtjatele lubade andmiseks ja nende kontrollimiseks liidu tasandil.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuskontroll**

Käesolev algatus tugineb digivõrkude õigusakti jaoks tehtud hindamisele,[11] milles tuuakse esile olulised puudujäägid integreeritud elektroonilise side taristu, sealhulgas merealuste ja satelliitsüsteemide julgeoleku ja vastupidavuse tagamisel praeguses geopoliitilises olukorras. Hiljutised tehnoloogilised, turuolukorra ja geopoliitilised muutused on võimendanud neis valdkondades konkurentsi, julgeoleku, vastupidavuse ja tehnoloogilise suveräänsusega seotud murekohti.

Hindamine näitas ka seda, et mitme probleemi tõttu ei ole suudetud rajada piiriülese potentsiaaliga satelliitsideteenuste ühtset turgu. Praegu puuduvad liikuva satelliitside spektri jaoks kogu ELis kehtivad standardiseeritud lubade andmise tingimused või nõuded. Seetõttu erinevad loa väljastamise tähtajad ning riikides kohaldatavad lähenemisviisid, tasud ja loa andmise tingimused. Nende erinevuste põhjendamiseks esitatakse hinnangus näitena just liikuva satelliitside süsteemi 2 GHz sagedusala, mille puhul kahele liidu tasandil valitud ettevõtjale riiklikul tasandil loa andmine hõlmas nelja eri liiki spektriluba, mille suhtes kohaldati erinevaid loa andmise tingimusi. Hinnangus rõhutatakse, et selline killustatus takistab siseturul võrdsete võimaluste tagamist kosmosevaldkonnas, raskendab kogu ELis liikuva satelliitside teenuste ulatuslikumaks osutamiseks tehtavaid jõupingutusi ja soodustab meelepärase regulatiivse korra valimist. Need takistused vähendavad ELi valmisolekut kasutada ära satelliitotseühendust ja lahendada probleeme ning suurendavad julgeoleku ja kaitse seisukohast kriitilise tähtsusega teenuste puhul strateegilist sõltuvust välistest osalejatest.

Lubade andmise ja eesmärkide osas järeldatakse hinnangus, et killustatud õigusnormid (eelkõige need, mis on kehtestatud üldise lubade andmise korra alusel, ja riiklikud erinevused õiguskaitses) takistavad olulisel määral ettevõtjaid, kes soovivad kasutusele võtta uuenduslikke üleeuroopalisi teenuseid. Hinnangus rõhutatakse vajadust tasakaalustada eesmärke, seades esikohale ühenduvuse kõik aspektid, sealhulgas rohelised võrgud, edendades konkurentsi täiustatud taristu innovatsioonis ning lisades taristu turvalisuse ja vastupidavuse läbivaadatud raamistiku põhieesmärkide hulka.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjon kasutas sidusrühmadelt teabe saamiseks kolme erinevat ja üksteist täiendavat allikat.

Esiteks toetasid valge raamatu „Kuidas rahuldada Euroopa digitaalse taristu vajadusi?“[12] konsultatsioonidel paljud sidusrühmad seisukohta, et satelliitühendus on ELi vastupanuvõime jaoks keskse tähtsusega. Nad märkisid, et satelliidid saavad toimida isegi siis, kui maapealsed võrgud on kahjustatud või puudub neile juurdepääs, mistõttu on satelliidid asendamatud pääste- ja hädaabitöötajate ning humanitaarabi- ja remondirühmade jaoks katastroofiabi pakkumisel ja suurõnnetustest taastumisel. Lisaks tegid mõned sidusrühmad ettepaneku luua liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas satelliitside spektri eraldamiseks üleeuroopaline struktuur, milles kehtivad esemevõrgu teenuse pakkujatele hulgitasandi juurdepääsu kohustused, et toetada Euroopa juhtpositsiooni ülemaailmsel esemevõrgu turul.

Teiseks pidasid digivõrkude õigusaktiga seotud tagasisidekorje[13] vastustes paljud satelliidioperaatorid ELi ühtlustatud lähenemisviisi satelliitside turule juurdepääsule hädavajalikuks, et kasutada ELis ära satelliidipõhise ühenduvuse täit potentsiaali, märkides, et suurenev nõudlus satelliitsidele juurdepääsu järele koos killustatud ja ühtlustamata

[11] Digivõrkude õigusakti ettepaneku mõjuhinnangu 11. lisa – elektroonilise side seadustiku, BERECi määruse, avatud interneti määruse ja e-privaatsuse direktiivi teatavate aspektide hindamine (SWD(2026) 13 final, osa 3/3).

[12] COM(2024) 81 final – https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52024DC0081.

[13] https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-gathers-feedback-upcoming-digital-networks-act.

loamenetlustega võib tuua kaasa diskrimineerimise, soodustada meelepärase regulatiivse korra valimist ja tõkestada piiriüleste satelliitsideteenuste arengut. Satelliitsideoperaatorid pidasid eelkõige vajalikuks õigusnormide (nt praeguste aruandluskohustuste) lihtsustamist ja ebavajaliku regulatiivse koormuse kõrvaldamist, näiteks satelliidilubade suhtes kehtestatud nõuete suurema järjepidevuse, riiklike raamistike järgimise ja täitmise tagamise ning ELi õigusaktide kokkulangevuste vähendamise kaudu.

Mõned operaatorid toetasid ELi tasandi mehhanismi loomist satelliidioperaatorite valimiseks (nt otsuse nr 626/2008/EÜ alusel) ja/või ühist satelliidiluba ELi tasandil. Sidusrühmad tõid esile ka vajaduse tagada pikaajaline spektri prognoositavus paindlike ja läbipaistvate spektri eraldamise tingimuste, sealhulgas litsentsi pikendamise täiustatud tingimuste kaudu. Lisaks rõhutasid sidusrühmad vajadust võrdsete võimaluste järele nii uute turuletulijate kui ka turgu valitsevate ettevõtjate jaoks, sealhulgas ELi turule sisenevate satelliidikogumite ja maapealsete mobiilsidevõrkude vahel. Samuti leiti, et tuleks lahendada võimalike häirete oht, mida satelliitotseühenduse teenused võivad tekitada maapealsetele süsteemidele, ja tagada kooskõla 3GPP standarditega.

Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala edasist kasutamist käsitleval sihtkonsultatsioonil[14] rõhutati järgmisi olulisi aspekte: i) mitu vastajat osutas vajadusele üksnes ELi vajaduste rahuldamiseks ja strateegilise autonoomia tagamiseks kasutatava sihipärase spektri järele; ii) enamik vastajatest rõhutas ELi liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala tähtsust mitmesuguste satelliitside otseühenduse ja esemevõrgu teenuste osutamise optimaalse kohana, mis pakub head katvust ja jõudlust,[15] ning iii) enamik vastajatest toetas ka vajadust ajakohastada otsuses nr 626/2008/EÜ kehtestatud valikukriteeriumeid, et need vastaksid tehnoloogia ja turu pidevale arengule, ning digitaalse tarneahela turvalisusega seotud elemente.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon kogus eksperdiarvamusi raadiospektripoliitika töörühmalt, mis aitab kõrgetasemelise nõuanderühmana komisjonil kujundada raadiospektripoliitikat ja on esitanud kõnealusel teemal kaks arvamust.

Esiteks esitas raadiospektripoliitika töörühm 2024. aasta arvamuses, milles hinnatakse erinevaid tulevikustsenaariume sagedusalade 1 980 – 2 010 MHz ja 2 170 – 2 200 MHz kasutamise kohta liikuva satelliitside teenuste osutamiseks pärast 2027. aastat,[16] muu hulgas järgmised soovitused:

– siseturu killustatuse vältimiseks peaksid komisjon ja liikmesriigid 2025. aasta teise kvartali lõpuks kujundama piisava arusaama sagedusala edasise kasutamise ja segmentideks jagamise stsenaariumi kohta, samuti nägema ette edasised menetlustoimingud;

– arvesse tuleb võtta tasakaalu ettevõtete talitluspidevuse ja innovatsiooni vahel;

– talitluspidevusstsenaarium (sama sagedusala jaotamine kahele operaatorile) võib takistada konkurentsi ja innovatsiooni;

[14] Liikuva satelliitside teenuseid käsitleva sihtkonsultatsiooni kokkuvõttev aruanne | Euroopa digituleviku kujundamine.

[15] Satelliitside otseühenduse teenuste ülimat olulisust on rõhutatud ka raadiospektripoliitika töörühma arvamuses ja komisjoni uuringus.

[16] Raadiospektripoliitika töörühma arvamus, milles hinnatakse erinevaid tulevikustsenaariume sagedusalade 1 980 – 2 010 MHz ja 2 170 – 2 200 MHz kasutamise kohta liikuva satelliitside teenuste osutamiseks pärast 2027. aastat (RSPG24-007Final).

– säilitada tuleks tehnoloogianeutraalsus;

– nõuetekohaselt tuleb arvesse võtta olemasolevate operaatorite investeeringuid ja turu arengut, samuti vajadust uute turuletulijate järele, et toetada innovatsiooni, pakkuda üha enam teenuseid ja tugevdada seotust ELi tasandi poliitiliste prioriteetidega.

Teiseks kutsus raadiospektripoliitika töörühm 2025. aastal arvamuses, mis käsitleb ELi tasandi poliitilist lähenemisviisi satelliitside otseühendusele ja sellega seotud ühtse turu küsimusi,[17] üles koordineerima ELi tasandil tihedamalt satelliidilubade andmist, sealhulgas kehtestama ühiseid loanõudeid ja ühiseid täitmise tagamise mehhanisme. Sellised meetmed oleksid hädavajalikud, et vältida õiguslikku killustatust, tagada võrdsed võimalused ja tugevdada Euroopa konkurentsivõimet kiiresti areneval satelliitside ja otseühenduse teenuste turul. Tihedam koordineerimine võimaldaks liikmesriikidel reageerida nõuete täitmata jätmise korral ühiselt, kaitstes sellega Euroopa strateegilisi huve, julgeolekut ja tehnoloogilist suveräänsust. ELi tasandi meetmete tugevdamine annaks õiguskindluse, mida on vaja tekkivatel kosmosepõhise ja järgmise põlvkonna ühenduse turgudel innovatsiooni, konkurentsi ja investeeringute stimuleerimiseks. Lisaks märgib raadiospektripoliitika töörühm, et uued lairibatehnoloogiad, nagu mittemaismaavõrgu otseühendus, vajavad ribalaiust vähemalt 2 × 10 MHz, samas kui kitsasriba kasutavad esemevõrgu teenused saavad toimida ühiselt 2 × 5 MHz plokis, mida kasutab mitu teenusepakkujat.

Komisjon tellis ka kaks uuringut. Mõttekoja IDATE korraldatud uuringu[18] peamine järeldus oli, et ELis on palju erinevaid liikmesriikide loa andmise mudeleid, täitmise tagamise raamistikke ja tasustruktuure. Eelkõige kohaldatakse liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala puhul kahte peamist loa andmise korda: üldine lubade andmise kord, mida kohaldatakse 14 liikmesriigis (nt Austrias, Belgias, Taanis, Poolas, Rootsis), ja individuaalsed kasutusõigused, mida kohaldatakse ka 14 liikmesriigis (nt Prantsusmaal, Saksamaal, Itaalias, Hispaanias).

Mitmes liikmesriigis (k.a Bulgaaria, Küpros, Saksamaa, Kreeka ja Portugal) kohaldatakse liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala individuaalseid kasutusõigusi nii satelliit- kui ka maapealsete komponentide suhtes, mis võimaldab kasutada liikuva satelliitside ja maapealsete lisakomponentide integreeritud süsteeme. Konkreetselt liikuva satelliitside suhtes kohaldatavaid täitmise tagamise norme esines harva ning vaid Küpros, Hispaania, Portugal ja Iirimaa olid kehtestanud sihipärased sätted; mitmes liikmesriigis võeti nõuete täitmise tagamise meetmeid selleks, et reageerida ühiste liikuva satelliitside tingimuste täitmata jätmisele. Mis puutub tasude struktuuri, siis erinevad maapealsete lisakomponentide tasumudelid suurel määral nii liigi, arvutusmetoodika kui ka ulatuse poolest. Tasu arvutamise ühiste aluste hulka kuuluvad maapealsete lisakomponentide jaoks paigaldatud rajatised, eraldatud ribalaiuse ulatus ja leviga hõlmatud geograafiline ala või elanikkond.

Uuringus, milles käsitleti ELis 2 GHz sagedusala kasutavaid liikuva satelliitside teenuseid,[19] analüüsiti turusuundumisi ja -muutusi alates 2009. aastast ja sellest selgus, et lisaks geostatsionaarse orbiidiga võrkudele (mida kasutab kaks turgu valitsevat ettevõtjat) on ELi

[17]Raadiospektripoliitika töörühma arvamus, mis käsitleb ELi tasandi poliitilist lähenemisviisi satelliitotseühendusele ja sellega seotud ühtse turu küsimusi (RSPG25-020Final).

[18]Euroopa Komisjon – sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat ning IDATE DigiWorld, „Mobile Satellite Services (MSS) authorisation regimes, authorisations and enforcement in the EU Member States – Final report“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2759/974409.

[19]Euroopa Komisjon – sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat ning DETECON, „Study on mobile satellite services (MSS) in the 2 GHz band in the EU – Implementation of the current regulatory framework and an overview of the satellite connectivity market – Final report“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025, https://data.europa.eu/doi/10.2759/5764760.

liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas suure kasutuselevõtupotentsiaaliga ka muud kui geostatsionaarse orbiidiga süsteemid, eelkõige Maa-lähedase orbiidiga satelliidid. Lisaks kahe turgu valitseva ettevõtja pakutavatele teenustele (lennuaegne ühendus ja teatavad kitsasriba-esemevõrgu teenused) saaks spektrit näiteks kasutada ka mitmekesisemate esemevõrgu rakenduste ja otseühenduse teenuste pakkumiseks. Uuringus järeldati, et praegust liikuva satelliitside suhtes kohaldatavat õigusraamistikku peaks ajakohastama, et viia see kooskõlla tänapäevaste teadmistega satelliitsidevõrkude ja satelliiditurgude kohta, kõrvaldada raamistikus täheldatud puudujäägid ja anda rohkem praktilisi suuniseid, et tagada liikuva satelliitside operaatoritele ühtlustatum lubade andmine, mis kajastaks paremini ELi ühtset turgu.

- **Mõjuhinnang**

See seadusandlik ettepanek tugineb mõjuhinnangule, mis oli digivõrkude õigusakti ettepaneku aluseks.

Digivõrkude õigusakti mõjuhinnangus käsitleti ja hinnati satelliidiloa kolme erineva poliitikavariandi mõju:

– esimese variandi kohaselt antakse komisjonile õigus korraldada valikumenetlus, mille tulemusena antakse üleeuroopaliste teenuste pakkumiseks satelliidispektri kasutamise luba. Spekter eraldatakse küll liikmesriigi tasandil ja liikmesriigi kindlaksmääratud tingimuste alusel, kuid kasutatakse ühist loa andmise tingimuste vormi;

– teise variandi kohaselt antakse komisjonile õigus anda välja satelliitsidevõrkude või -teenuste pakkumise lubasid ja asjakohase spektri kasutamise lubasid, sealhulgas individuaalseid spektrikasutusõigusi, asjakohases liikmesriigis või kogu ELis. Seega oleksid nii loa andmise tingimused kui ka valimine ELi tasandil täielikult ühtlustatud. Lisaks kohaldatakse selle variandi kohaselt liidu turule pääsemiseks ELi tasandil siduvat nõuete järgimise ja täitmise tagamise raamistikku ning luba on võimalik tühistada kogu ELi ühtsel turul;

– kolmanda variandi kohaselt on komisjonil õigus korraldada valikumenetlus üleeuroopaliste teenuste osutamiseks satelliidispektri litsentsisaajate valimiseks, raadiospektripoliitika töörühm ja BERECi Büroo aga aitavad komisjonil kehtestada ELi satelliiditurule juurdepääsu saamise ühised nõuded ning luua koordineeritud nõuete järgimise ja ühise täitmise tagamise mehhanismi. Spektrikasutusõigused annaks seejuures ühiseid nõudeid järgides välja päritoluriik, kes määrab nõuete täitmata jätmise korral ka karistuse.

Eelistatud poliitikavariandiks valiti teine variant, mis enamiku kriteeriumide puhul osutus teistest valikuvariantidest paremaks.

Käesolevas määruses **rakendatakse 2 GHz sagedusala suhtes lähenemisviisi, mida on kirjeldatud ja hinnatud 2. valikuvariandi** raames. ELi lähenemisviis lubade andmisele tagab õigusselguse ja -kindluse, suurendab usaldust kaubanduse suhtes ja julgustab võtma kasutusele uuenduslikke otseühenduse teenuseid liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas. Sellega i) asendatakse olemasolev 27 liikmesriigi loa andmise mudeleid hõlmav killustatud süsteem ühtse ELi raamistikuga; ii) kõrvaldatakse viivitused, ebajärjekindlad tõlgendused ja aruandlusnõuded, mis kahjustavad üleeuroopaliste satelliitside otseühenduse teenuste elujõulisust.

Konkurentsivõimet arvestades avaldub mõju erinevate sidusrühmade kulude kokkuhoius, mis saavutatakse õigusliku keskkonna lihtsustamisega eelkõige piiratud spektriala kasutamisel põhinevate teenuste jaoks (nagu otseühendus), ja pikaajalises kasus, mis tuleneb liikuva

satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamise lubade lihtsustatud ja ühtlustatud süsteemi loomisest. Kui kõrvaldatakse vajadus tulla toime 27 erineva loa andmise korraga, saavad sellest kasu kõikide satelliidikogumite, peamiselt Maa-lähedase orbiidiga satelliidikogumitel põhinevad otseühenduse teenused. Teenusepakkujad, eriti uued turuletulijad, säästavad eelkõige halduskulusid ning väldivad õigusliku killustatuse ja erinevate tingimustega seotud viivitusi.

Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala suhtes 2. poliitikavariandi kohaldamine annaks **majanduslikku kasu** ja lihtsustamispotentsiaali, nagu on kirjeldatud digivõrkude õigusakti mõjuhinnangus, eelkõige:

(a) väldiksid satelliitsideteenuste pakkujad tulude vähenemist, mis tuleneb mitmes liikmesriigis lubade andmisest ja spektri eraldamisest ning mõnikord ka õiguskindlusetusest. Kõige suuremat kulukoormust tekitavad satelliitsideteenuse pakkujatele viivitused turuletoomisel, mille tõttu võib suure kliendibaasiga pakkujate saamata jäänud tulu ulatuda mitmekümne miljoni euroni;

(b) võib satelliitsideteenuste suhtes kehtestatud üks ELi tasandi luba vähendada märkimisväärselt halduskulusid, personalivajadust ja satelliitsideteenuste pakkujatele tekkinud viivitusi, nagu selgub digivõrkude õigusakti mõjuhinnangust;

(c) saab tõhusamalt kõrvaldada kahjulikke raadiohäireid, mis põhjustavad raskeid tegevusprobleeme, sest Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu (ITU) raadioeeskirjade täitmist on keeruline tagada. Teine valikuvariant tagab, et kõik osalejad täidavad õigusnorme, sest satelliidieeskirjade järgimist tagatakse koordineeritud viisil. See on eriti tähtis suurte Maa-lähedase orbiidiga satelliitide kogumitega turgudel, kus tõenäoliselt võivad järgmistel aastatel sageneda raadiohäireprobleemid;

(d) saaksid satelliitsideteenuste kasutajad täiel määral tarbija kasu tänu teenuste õigeaegsele kättesaadavusele ja vähenenud õiguskindlusetusele, ilma et mõnes liikmesriigis tekiksid lüngad levialas. Kui satelliitsideteenuse pakkujal puudub teenuse osutamiseks luba, väheneb ka kasu tarbijale, kuid selle summaarne vähenemine võib sõltuvalt asendusteenuste kättesaadavusest või puudumisest olla suurem või väiksem kui satelliitsideteenuse pakkuja saamatajäänud tulu.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

ELi luba liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks ja sellega seotud luba liikuva satelliitside võrkude ja teenuste pakkumiseks loob märkimisväärse lihtsustamispotentsiaali ja võimaldab suurendada tõhusust. See vähendaks mobiilside operaatorite ja liikmesriikide pädevate asutuste jaoks liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala lubadega seotud kulusid. Liidu tasandil valitud operaator ei pea enam omandama spektriõigusi kõikides liikmesriikides, läbima 27 loamenetlust ega järgima 27 riigi loa andmise tingimusi, mis võivad hõlmata mitmesuguseid kulukaid aruandluskohustusi. Liidu tasandil kehtestatud ühine nõuete täitmise tagamise raamistik suurendaks nõuete täitmise tagamiseks võetud meetmete tõhusust.

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepaneku elluviimiseks on komisjonil juba enne digivõrkude õigusakti heakskiitmist vaja täiendavat personali ja kaasata tuleb koosseisuväliseid spetsialiste, et hõlbustada liikuva

satelliitside 2 GHz sagedusala kasutusõiguste omajate valimist ja neile lubade andmist, mis hõlmab spektriloaga seotud tegevust ELi tasandil, sealhulgas kulu, mis kaasneb ühtlustatud loa- ja eraldamistingimuste kindlaksmääramisega, millega tagatakse tingimuste järjepidevus, ning tasude kuluarvestusmetoodika kindlaksmääramisega.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Selle ettepaneku rakendamiseks on vaja korraldada ELis liikuva satelliitside süsteemide pakkumise eesmärgil liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks valikumenetlus. Komisjon kehtestab valikumenetluse reeglid ja tehnilise kirjelduse, sealhulgas kriteeriumide osakaalu, pärast raadiospektripoliitika töörühma arvamuse saamist.

Ühised loa andmise tingimused määrab kindlaks komisjon, keda abistab sidekomitee. Nagu õigusmeetmes on ette nähtud, antakse komisjonile õigus jälgida loa andmise tingimuste kohaldamist. Komisjon esitab liikmesriikidele sellise järelevalve tulemused igal aastal, eelkõige aga tingimuste väidetava rikkumise korral. Lisaks teatab komisjon asjakohasteks peetavatest nõuete täitmise tagamise meetmetest.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I osas (artiklid 1–3) esitatakse eesmärgid, kohaldamisala ja mõisted. Määrusel on kolm eesmärki: i) kehtestada konkurentsipõhine menetlus, et valida liidu tasandil liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamisõiguste omajad ja anda neile luba kasutada seda spektrit kõikides liikmesriikides liikuva satelliitside võrkude ja teenuste pakkumiseks kogu liidu ühiste tingimuste alusel; ii) suurendada ELi strateegilist autonoomsust turvaliste ja kõikjal kättesaadavate sideteenuste pakkumisel valitsussektori kasutajatele; iii) toetada liidu vastupanuvõimet, tehnoloogilist suveräänsust ja majandusjulgeolekut. See hõlmab liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala teatavate osade eraldamist turvaliste liikuva satelliitside (hübriid)süsteemide pakkumiseks ning liidu uutele turuletulijatele liikuva satelliitside kommertsteenuste osutamiseks. Artiklis 2 määratletakse ettepanekus kasutatud mõisted. Artiklis 3 sätestatakse komisjoni volitused pidada liidu nimel läbirääkimisi liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala käsitlevate lepingute sõlmimiseks liidu vahetus läheduses asuvate riikidega, sealhulgas Arktika piirkonna riikidega.

II osas (artiklid 4–12) kehtestatakse üldsätted (artiklid 4–5) ja kolm erinevat konkurentsipõhist valikumenetlust, mis jagunevad ühtmoodi vastuvõetavuse etapiks ja kaheks järgnevaks valikuetapiks. Üks valikumenetlus on ette nähtud turvaliste liikuva satelliitside (hübriid)süsteemide jaoks (artiklid 6–8), teine liidu uute turuletulijate liikuva satelliitside kommertssüsteemide jaoks (artikkel 9) ja kolmas liikuva satelliitside kommertssüsteemide jaoks (artikkel 10). Kuigi liikuva satelliitside kommertssüsteemide ja liidu uute turuletulijate liikuva satelliitside kommertssüsteemide vastuvõetavuse kriteeriumid erinevad, kohaldatakse mõlemas menetluses samu kõlblikkuse nõudeid ja valikukriteeriume (artiklid 11–12).

Menetlus lõpeb pärast esimest valikuetappi, kui liidu uute turuletulijate pakutavate turvaliste liikuva satelliitside kommertssüsteemide või liikuva satelliitside kommertssüsteemide kõlblikuks tunnistatud taotlejate raadiospektri kogunõudlus ei ületa iga menetluse jaoks

kättesaadavat raadiospektri osa. Kui korraldatakse teine valikuetapp, järjestatakse esimese etapi tulemusena kõlblikuks tunnistatud taotlejad täpsemate valikukriteeriumide alusel ja paremusjärjestuses kõrgeimal kohal paiknevad taotlejad valitakse sõltuvalt spektri kättesaadavast osast. Komisjon koos liikmesriikidega määrab kindlaks valikukriteeriumide osakaalu ja valikumenetlust reguleerivad normid, mis esitatakse taotluste esitamise kutses.

III osas (artiklid 13–19) kehtestatakse liidu tasandil liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas kasutatavate satelliitsüsteemide jaoks loa andmise üldsätted. Artiklis 14 sätestatakse eritingimused turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi pakkumiseks, artiklis 15 käsitletakse aga liikuva satelliitside kommertssüsteemi pakkumise tingimusi. Artiklites 16 ja 17 käsitletakse vastavalt kasutusõiguste kestust ja pikendamist ning üleandmise või rentimise tingimusi.

Artiklis 18 sätestatakse normid, millega reguleeritakse ühekordse tasu ja aastatasu kehtestamist ning nende kasutamist. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks turvaliste liikuva satelliitside (hübriid)süsteemide ja liikuva satelliitside kommertssüsteemide puhul makstava ühekordse tasu ja aastatasu minimaalne suurus ning üksikasjad, mis on seotud ühekordse tasu ja aastatasu kogumise ja jaotamisega.

Artiklis 19 kehtestatakse järelevalve ja nõuete täitmise tagamisega seotud normid. Komisjonile antakse õigus tagada liidu lubadega seotud nõuete täitmist ja teha nende üle järelevalvet ning seega võtab komisjon ühiste tingimuste rikkumise korral asjakohaseid ja proportsionaalseid parandusmeetmeid ning võib määrata ka trahve ja karistusi.

IV osa (artiklid 20–24) sisaldab ülemineku-, üld- ja lõppsätteid. Täpsemalt nähakse artiklis 20 turgu valitsevatele ettevõtjatele ette loa pikendamine kahe aasta võrra tingimusel, et luba ei ole ülekantav.

2026/0134 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb ühtlustatud 2 GHz sagedusala kasutavatele liikuva satelliitside teenuseid pakkuvatele süsteemidele lubade andmise korda ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 626/2008/EÜ

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[20],

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust[21],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Liikuva satelliitside teenused on arenenud uuendusliku lisaplatvormina eri liiki üleeuroopaliste sideteenuste osutamiseks olenemata lõppkasutajate asukohast ning hõlmavad näiteks kõne-, sõnumi-, lairiba- ja multimeediateenuseid ning kodanikukaitset ja katastroofiabi. Liikuva satelliitside süsteemid suudaksid laiendada mobiilsideteenuste katvust väljapoole maapealsete mobiilsidevõrkude ulatust, eelkõige maapiirkondades, kaotades seega digilõhe, mis linna- ja maapiirkondade vahel levialas ja teenuse kvaliteedis veel püsib[22]. Täiendava taristuna võiksid liikuva satelliitside süsteemid pakkuda ühenduvust maapealse võrgu katkestuse korral, mis on tingitud kas loodusõnnetusest või inimsekkumisest, ja suurendada seeläbi liidu kerksust. Need süsteemid võivad aidata kaasa liidu julgeolekule ja autonoomiale ning liidu majanduse konkurentsivõimele.

(2) Komisjoni otsusega 2007/98/EÜ[23] on tagatud, et liidus on liikuva satelliitside süsteemide kasutuselevõtuks kättesaadav sagedusala 1 980 – 2 010 MHz koos paarissagedusalaga 2 170 – 2 200 MHz (edaspidi „2 GHz liikuva satelliitside sagedusala“). Igasugune muu 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutamine, näiteks

[20]ELT C , , lk. .
[21]ELT C , , lk […
[22]5G vaatluskeskus: ELi tulemustabel 2025 Vt ka 5G näitajad: katvus | Euroopa digituleviku kujundamine.
[23]Komisjoni 14. veebruari 2007. aasta otsus 2007/98/EÜ raadiospektri 2 GHz sagedusala ühtlustatud kasutamise kohta liikuva satelliitside süsteemide rakendamiseks (ELT L 43, 15.2.2007, lk 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/98(1)/oj).

maapealsetes süsteemides, on lubatud kaitse puudumise ja häirete tekitamise puudumise põhimõtte alusel, et tagada liikuva satelliitside teenuste prioriteetsus ja kaitse.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 626/2008/EÜ[24] kehtestati liidu tasandil ühine raamistik liikuva satelliitside teenuste osutajate valimiseks ja neile riikliku loa andmiseks ühtlustatud tehnilistel ja käitamistingimustel. Otsuse nr 626/2008/EÜ eesmärk oli aidata kaasa siseturu arengule ja vältida killustatust, mida põhjustavad riiklikud valikumenetlused ja mis võib kahjustada üleeuroopaliste teenuste kättesaadavust ja läbivühenduvust, ning soodustada tõhusat investeerimist. Otsuses nr 626/2008/EÜ sätestatud menetluse alusel valiti 2009. aastal komisjoni otsusega 2009/449/EÜ välja kaks ettevõtjat ja kummalegi anti luba kasutada kuni 2027. aasta maini kõigis liikmesriikides 15 MHz paarissagedusplokki (15 MHz suunal Maa-kosmos ja 15 MHz suunal kosmos-Maa). Mõlema 2009. aastal valitud liikuva satelliitside teenuse osutaja õigusjärglased pakuvad äriklientidele ja tarbijatele liikuva satelliitside teenuseid geostatsionaarsete satelliitide toel ning neil on eri tasemel spektrikasutus ja erinev kliendibaasi areng.

(4) Liikuva satelliitside teenuste osutamine on pärast otsuse nr 626/2008/EÜ jõustumist märkimisväärselt arenenud. Eelkõige on satelliittehnoloogia ja kasutusjuhtumite viimase aja areng loonud mitmeorbiidilised satelliidikogumid, kus on kombineeritud satelliidid geostatsionaarsel Maa orbiidil (GEO), keskmise kõrgusega geotsentrilisel orbiidil (MEO) ja Maa-lähedasel orbiidil (LEO). See areng on võimaldanud arendada uuenduslikke teenuseid, nagu otseühendus (Direct-to-Device, D2D), mis peaksid satelliiditurgu järk-järgult ümber kujundama, pakkudes satelliitühendust standardsetele modifitseerimata mobiiltelefonidele, tahvelarvutitele ja muudele lõppkasutaja seadmetele, mis ühilduvad 5G ja uuemate võrkudega. See parandab igaühe juurdepääsu kiirele internetiühendusele, eelkõige alateenindatud ja äärepoolsetes piirkondades, ning suurendab Euroopa võimekust elutähtsa side valdkonnas.

(5) Suure läbilaskevõime ja üleilmse katvusega satelliitühendus on saanud liidu võimekuse suurendamisel riigiside ja elutähtsa side valdkonnas (hädaolukordadele reageerimine ja kaitse) esmatarvilikuks ning sellest on saanud oluline komponent, mis tagab sidevõrkude kerksuse ja võimaldab sujuvat ühenduvust keerulistes tingimustes. Satelliitühendusel võib olla otsustav roll ELi julgeoleku, suveräänsuse ja digitaalse autonoomia eesmärkide saavutamisel.

(6) Üleilmselt ühtlustatud 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala on eriti tähtis satelliitotseühenduse ja lairibaühenduvuse kiireks arenguks, kuna see pakub häid leviomadusi. Lisaks võimaldab see ühendada maapealsed võrgud ja mittemaapealsed võrgud hübriidsüsteemiks, et tagada maapealse taristu (nt kiudoptilised ja 5G või 6G võrgud) ja kosmosetaristu vahel koostalitlusvõime ja sujuv teenuste osutamine ning toetada seeläbi innovatsiooni ja tõhusat spektrikasutust. Tehnoloogilise juhtpositsiooni, kerksuse ja strateegilise autonoomia edendamiseks tuleks luua tingimused, et 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala lubade andmine edendaks uue põlvkonna ühenduvustehnoloogiat ja -arhitektuuri, mis võimaldab integreerida maapealsed ja mittemaapealsed võrgud hübriidsüsteemi, kuhu kuuluksid ka mittemaapealsete võrkude maapealsed ja õhusõidukite pardal paiknevad lisakomponendid.

[24]Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2008. aasta otsus nr 626/2008/EÜ liikuva satelliitside teenuseid pakkuvate süsteemide valiku ja nendega seotud lubade andmise kohta (ELT L 172, 2.7.2008, lk 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/626(2)/oj).

(7) Liit on võtnud mitmeid toetavaid poliitikameetmeid, et kiirendada esemevõrgu kasutuselevõttu, näiteks mullaseire, konteinerite jälgimine ja torujuhtmete seire, mille eesmärk on esemevõrku kodanike ja ettevõtjate huvides võimalikult hästi ära kasutada. Madala andmeedastuskiirusega liikuval satelliitsidel, mis täiendab maapealseid süsteeme või ühendub nendega, on tähtis roll esemevõrgu lahenduste kasutuselevõtus eri sektorites, sealhulgas veetaristus ja veekvaliteedi juhtimises, põllumajanduses, energeetikas, keskkonnauuringutes ja transpordis. Seal võib kasutada kitsaid, kuni 1 MHz suurusi spektriplokke, tuginedes ka eri operaatorite vahelisele jagatud spektrikasutusele. Esemevõrgu operaatoritel peaks seega olema võimalik teha pakkumisi väiksema spektriosa kohta kui 5 MHz paarissagedusplokk.

(8) Maa-lähedase orbiidi satelliidikogumite majanduslik elujõulisus sõltub üleilmse ulatusega juurdepääsust paljudele turgudele. Lisaks võib sageduslubade ühtlustamine naaberriikide või -piirkondade vahel parandada spektrikasutuse tõhusust ja sageduste kooskõlastamist.

(9) ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegias[25] tunnistatakse, et kosmosesüsteemid ja -teenused on liidu ühiskonna, majanduse, julgeoleku ja kaitse jaoks esmatähtsad, muutes kosmose strateegiliseks valdkonnaks ka turvalise riigiside tasandil. Ehkki riiklikele kasutajatele võivad teenuseid pakkuda kõik satelliitsideteenuste osutajad, tuleks turvakaalutlustel osa väärtuslikust 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalast kasutada liidu turvalise riikliku satelliitside suutlikkuse suurendamiseks turvalise ja vastupidava liikuva satelliitside süsteemi või hübriidsüsteemi (edaspidi „turvaline liikuva satelliitside (hübriid)süsteem“) kasutuselevõtu kaudu. Süsteem peaks pakkuma ka üldhuviteenuseid, et tagada muu hulgas kriisiohjamine, avalik julgeolek ja elutähtsa taristu kaitse, eriti kui maapealsed sidesüsteemid ei ole kättesaadavad või on häiritud või ebausaldusväärsed, näiteks kliimakatastroofide tõttu. Lisaks tuleks kõrge turvataseme huvides tagada turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi vastuvõetavuse kriteeriumide kaudu, et turvaliste riiklike teenuste osutamiseks ette nähtud sagedusala osa võib eraldada ainult ELi omandis või kontrolli all olevatele teenuseosutajatele.

(10) Selleks et saavutada käesoleva määruse eesmärgid edendada Euroopa majanduse konkurentsivõimet kvaliteetsete liikuva satelliitside teenuste abil, soodustada siseturu arengut ja tugevdada liidu strateegilist autonoomiat turvalise ühenduvuse pakkumisel riiklikele kasutajatele, tuleks kehtestada kolm eraldi valikumenetlust: üks turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi jaoks, teine liidu uue turuletulija jaoks kommertsturul ja kolmas, mis on avatud ka kolmandatest riikidest pärit taotlejatele.

(11) Arvestades 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala üldist piiratud ribalaiust, ei tohiks turvalisele liikuva satelliitside (hübriid)süsteemile eraldatud spektri maht ebaproportsionaalselt takistada spektri kättesaadavust kommertssatelliitsüsteemide jaoks. Et selline süsteem suudaks pakkuda riiklikele kasutajatele piisava kvaliteediga mitte ainult kõneteenuseid, vaid ka lairibateenuseid, on vaja 10 MHz paarissagedusplokki[26].

---

[25] Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule (JOIN(2023) 9 final).

[26] Study on Mobile satellite services (MSS) in the 2 GHz band in the EU: Implementation of the current regulatory framework and an overview of the satellite connectivity market (Uuring liikuva satelliitside kohta 2 GHz sagedusalas ELis: kehtiva õigusraamistiku rakendamine ja ülevaade satelliitühenduvuse turust), lk 16. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5c28e25b-41b3-11f0-b9f2-01aa75ed71a1.

(12) Turvaline liikuva satelliitside (hübriid)süsteem peaks pakkuma kõikjal kättesaadavat ja mitmekülgset lairiba- ja kitsasribateenust turvaliseks riigisideks ja elutähtsaks sideks liidus, toetades kõne-, andme-, esemevõrgu- ja otseühendust (D2D). Lisaks võib turvaline ja vastupidav liikuva satelliitside (hübriid)süsteem olla esmatähtis selleks, et viia ellu Euroopa kriisivalmiduse strateegia,[27] milles rõhutatakse muu hulgas vajadust kasutada ELi poliitikas ja meetmetes lõimitud valmisolekut, et tagada elutähtsate ühiskondlike funktsioonide kerksus, ajakohastada turvalist sidet ELi institutsioonide ja liikmesriikide vahel ning arendada taristuinvesteeringutes sisseprojekteeritud kahesugust kasutust, et ühendatus liidus oleks turvaline. Ehkki turvaline liikuva satelliitside (hübriid)süsteem peaks eelkõige pakkuma turvalisi riigisideteenuseid, et spektrikasutus oleks tõhus ning kasu Euroopa majandusele ja kodanikele maksimaalne, peaks see süsteem suutma kasutada mis tahes kättesaadavat spektrivõimsust, mida parasjagu ei kasutata turvalise riigiside pakkumiseks, alternatiivina äriteenuste osutamiseks, tingimusel et turvalise riigiside pakkumine on prioriteetne.

(13) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/588 loodud liidu satelliitide abil tagatava vastupidavuse, ühenduvuse ja turvalisuse taristu (IRIS^2)[28] eesmärk on pakkuda liidule ja liikmesriikidele turvalisi, vastupidavaid ja kõrgjõudlusega sideteenuseid, võimaldades samal ajal ka äriotstarbelisi lairibateenuseid. See elutähtis taristu suurendab liidu digitaalset suveräänsust, vähendab sõltuvust liiduvälistest teenuseosutajatest, suurendab kerksust küber- ja hübriidohtude puhul ning toetab liidu strateegilist autonoomiat ja konkurentsivõimet kiiresti areneval üleilmsel satelliitsideturul. IRIS^2 põhineb avaliku ja erasektori partnerlusel ning selles kasutatakse mitmeorbiidilist satelliidikogumit, kus geostatsionaarse, keskmise kõrgusega, Maa-lähedase ja polaarse orbiidiga satelliidid on varustatud täiustatud küberturvalisuse ja krüpteerimisstandarditega. Selleks et võrk oleks vastupidav ning teenused vastastikku täiendavad ja mitmekesised, peaks eelistatud lähenemisviis liidu turvalise riikliku satelliitside tagamiseks 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas põhinema mitmeorbiidilisel satelliidiarhitektuuril.

(14) Nagu on märgitud valges raamatus „Kuidas rahuldada Euroopa digitaristu vajadusi?“,[29] teeb komisjon liikmesriikidega koostööd, et luua ELi elutähtsa teabevahetuse süsteem (EUCCS), mis ühendaks 2030. aastaks kõik Euroopa õiguskaitse-, kodanikukaitse- ja päästeteenistuste sidevõrgud, et võimaldada kogu Schengeni alal tõrgeteta elutähtsat teabevahetust ja operatiivset liikuvust. Satelliitühenduvus, sealhulgas eelkõige IRIS^2 kaudu, pakub EUCCSile elutähtsat varundust ja täiendavat katvust. Kuna tegemist on kõige tähtsama kommunikatsioonialgatusega tsiviiljulgeoleku valdkonnas, peaks EUCCSile olema kättesaadav lairibaühenduse ja seadmetevahelise otseühenduse jaoks piisav liikuva satelliitside spekter. Seetõttu peaks turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi loa omanik toetama EUCCSi toimimist.

(15) Võttes arvesse turvalise, toimiva ja vastupidava side kasvavat tähtsust julgeoleku ja kaitse ning elutähtsate teenuste jaoks, peab turvalise liikuva satelliitside

[27] 26. märtsi 2025. aasta ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi kriisivalmiduse strateegia kohta (JOIN(2025) 130 final).

[28] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/588, millega kehtestatakse liidu turvalise ühenduse programm aastateks 2023–2027 (ELT L 79, 17.3.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj).

[29] Valge raamat „Kuidas rahuldada Euroopa digitaristu vajadusi?“, 21. 2. 2024, COM(2024) 81 final.

(hübriid)süsteemi kasutusõiguste andmine 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas tagama kõrgetasemelise turvalisuse ning töökindluse ja tervikluse. Kui komisjon jõuab pärast valikumenetlust järeldusele, et ükski taotleja ei suuda tõendada tõhusa ja vastupidava turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi kõrget taset vastavalt käesolevas määruses sätestatud tingimustele, peaks olema võimalik jätta see 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala osa eraldamata. Sellisel juhul peaks komisjonil olema võimalik valikumenetlust uuesti alustada, nii et 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala 10 MHz paarissagedusplokk eraldatakse lõpuks ettevõtjale, kes suudab nõudeid täita, või uurida alternatiivseid lahendusi.

(16) Euroopa majandusjulgeoleku strateegia[30] eesmärk on tugevdada liidu majanduslikku vastupanuvõimet, kaitstes samal ajal liidu jõukust ja tehnoloogilist võimekust üha ebakindlamas ja geopoliitiliselt keerulisemas keskkonnas. Muu hulgas püütakse sellega kaitsta avalikku korda ning suurendada liidu strateegilist autonoomiat ja julgeolekut elutähtsa taristu mitmekesistamise ja vastupidavamate tarneahelate kaudu. Neid eesmärke võib kahjustada see, kui liikuva satelliitside kommertsteenuseid osutaks kogu liidus ainult üks kolmanda riigi operaator. Praegu ei ole liidus satelliidioperaatorit, kellel oleks õigus kasutada raadiospektrit 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas. Kerksuse tagamiseks ja liidu strateegilise mitmekesistamise huvides peaks komisjon püüdma tarnijaid mitmekesistada, soodustades sealhulgas liidu omandis või kontrolli all olevate satelliidioperaatorite turule sisenemist. Seepärast peaks uutel liidu turuletulijatel olema prioriteetne õigus kahele neljast 5 MHz paarissagedusplokist, mis on kättesaadavad liikuva satelliitside kommertsteenuse osutamiseks.

(17) Konkurentsi kaitsmiseks on vaja vältida olukorda, kus liikuva satelliitside kommertsteenusele eraldatud spektriosa kuulub ühele ettevõtjale või kus liikuva satelliitside kommertsoperaatorite spektriomandid on väga erineva suurusega. Selleks tuleks spektri ülempiiriks seada 10 MHz suurune paarissagedusplokk ja kohaldada seda nõuet liikuva satelliitside kommertsteenuste taotlejate suhtes. Taotlejal, kes on valitud välja turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi käitamiseks, peaks olema võimalik saada lisaks kahele 5 MHz paarissagedusplokile, mis on ette nähtud turvalise riigisideteenuse prioriteetseks osutamiseks, veel kuni kaks 5 MHz paarissagedusplokki, mis on ette nähtud liikuva satelliitside kommertsteenuse osutamiseks.

(18) Liikuva satelliitside kommertssüsteemides 2 GHz sagedusalas ei tohiks olla lubatud olukord, kus liikuva satelliitside teenuste osutamisel tuginetakse mitte liikuva satelliitside süsteemi kosmosepõhisele komponendile, vaid peamiselt maapealsetele ja/või õhusõidukite pardal paiknevatele lisakomponentidele. Selleks et vältida maapealse mobiilside turul konkurentsimoonutusi ning soodustada kõrgetasemeliste ja kvaliteetsete kommertssatelliitsüsteemide kiiret ja konkurentsivõimelist kasutuselevõttu, ei tohiks lubada sagedusala kasutamist hübriidkommertssüsteemide jaoks. Neid komponente tuleks kasutusele võtta vaid erandkorras kohtades, kus nõutava kvaliteediga liikuva satelliitside teenused ei ole üksnes kosmosejaamade abil kättesaadavad. Üleüldine tuginemine eeskätt maapealsetele lisakomponentidele võib muuta süsteemi liikuvast satelliidist maapealseks võrguks, mis on vastuolus käesoleva määruse eesmärgiga ning võib kahjustada konkurentsi maapealsetes mobiilsidevõrkudes.

[30] Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „Euroopa majandusjulgeoleku strateegia“ (JOIN(2023) 20 final).

(19) 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala hübriidsüsteem, mis ühendab maapealse võrgu (TN) ja mittemaapealse võrgu (NTN), sealhulgas kõik maapealsed või õhusõidukite pardal paiknevad lisakomponendid, peaks vajaduse korral tagama kõnealuses sagedusalas ja külgnevatel sagedusaladel raadiohäirete ohjamise ja kooseksisteerimise muude asjakohaste traadita süsteemidega. Selleks võib komisjon lisada taotluste esitamise kutsesse turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi tehnilised ja käitamistingimused, tingimusel et eelnevalt on tehtud tehnilised uuringud.

(20) Satelliidikogumi kaudu edastatavad andmed võivad sattuda eri kohtadesse. Selleks et andmeliiklus ei satuks välisriigi andmekaitsealase õiguskorra mõjuvälja, ei tohiks liidu 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas liikuva satelliitside süsteemide taotlejatel olla kohustusi, mis võimaldavad väljaspool liitu asuvatel jurisdiktsioonidel pääseda ligi liidu liikuva satelliitside süsteemi kaudu edastatud andmetele. Lisaks peaks kogu andmeliiklus olema suunatud läbi liidu territooriumi, et avaliku sektori asutused saaksid kasutada oma pädevust seadusliku infopüügi valdkonnas. Peale selle võimaldab 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalale loa andmine edendada liidu tasandi ökosüsteemi, sh süsteemi väljatöötamise, kasutuselevõtu ja käitamise tarneahelat, ning liidus arendatud tehnoloogia kõrgetasemelist integreerimist, et vähendada strateegilist sõltuvust ning vältida turvariske ja süsteemseid haavatavusi.

(21) Selleks et edendada uute operaatorite, nt virtuaalsete mobiilsidevõrkude operaatorite turule sisenemise võimalusi ja tõhusat konkurentsi, toetada innovatsiooni ja tagada siseturu nõuetekohane toimimine, peaksid liikuva satelliitside kommertssüsteemide taotlejad toetama ärimudeleid, mis annavad õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel hulgitasandi juurdepääsu satelliidi andmesidesuutlikkusele või satelliitspektrile.

(22) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/1972,[31] millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik, on sätestatud liidu spektri, sealhulgas satelliitspektri koordineeritud haldamise raamistik, milles on sätestatud üldpõhimõtted, mis on konkreetsete normide puudumisel asjakohased ka otsuse nr 626/2008/EÜ puhul. Kehtivas raamistikus vastutavad raadiospektri kasutuslubade andmise eest üldjuhul riikide pädevad asutused.

(23) Praegune liikuva satelliitside teenuste raamistik põhineb üksnes riiklikel satelliitteenuste ja spektriressursside lubadel ega ole võimaldanud vähendada lubade andmise tingimuste killustatust, mis mõjutab ühtse turu nõuetekohast toimimist. Ehkki otsusega nr 626/2008/EÜ on ühtlustatud teatavad loa andmise tingimused, ei rakendata neid riiklikus praktikas järjekindlalt ning see on põhjustanud lubade andmisel viivitusi ja killustatust. Raadiospektripoliitika töörühm nõudis oma arvamustes[32] satelliidilubade, ühiste nõuete ja kollektiivsete jõustamismehhanismide paremat kooskõlastamist liidu tasandil. Sellised meetmed on vajalikud, et vältida regulatiivset killustatust ja suurendada liidu konkurentsivõimet.

[31]Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT L 321, 17.12.2018, lk 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1972/oj).

[32]Raadiospektripoliitika töörühma arvamus, milles hinnatakse mitmesuguseid võimalikke stsenaariume, kuidas kasutada 1 980 – 2 010 MHz ja 2 170 – 2 200 MHz sagedusribasid liikuva satelliitside teenusteks pärast 2027. aastat (RSPG24-007Final), ning raadiospektripoliitika töörühma arvamus ELi tasandi poliitilise lähenemise kohta satelliitotsesidele ja sellega seotud ühtse turu küsimustele (RSPG25-020Final).

(24) Lubade andmise viimine liidu tasandile koos tsentraliseeritud jõustamisega aitaks komisjonil nõuete rikkumistele tulemuslikult reageerida, kooskõlastades vajaduse korral tegevust liikmesriikide ametiasutustega, et kaitsta Euroopa strateegilisi huve, julgeolekut ja tehnoloogilist suveräänsust. Samuti peaks see looma õiguskindluse, mida on vaja innovatsiooni, konkurentsi ja investeeringute edendamiseks eelkõige areneval otseühenduse (D2D) turul. Seepärast tuleb 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguste omajate valik ja loamenetlus liidu tasandil ühendada.

(25) Seega tuleks käesoleva määrusega kehtestada ka raamistik, mille alusel antakse liidu lube 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala jaoks. Valitud satelliidiettevõtjatele tuleks anda liidu tasandiõigused spektri kasutamiseks, süsteemi, sh maapealsete ja õhusõidukite pardal paiknevate lisakomponentide kasutuselevõtuks ning teenuste osutamiseks. See vähendaks regulatiivset killustatust, tugevdaks liidu strateegilist autonoomiat ja julgeolekut ning toetaks ELi kosmose- ja ühenduvuspoliitika eesmärke. Liidu luba peaks tagama kahjulike raadiohäirete vältimise sellega, et kasutusõiguste omajatelt nõutakse püsiva kontrolli säilitamist kõigi raadiojaamade, sealhulgas väljaspool liitu tegutsevate raadiojaamade edastuse üle. Samuti peaks see võimaldama tulemuslikku ja tõhusat kooskõlastust praeguste ja tulevaste liidu satelliitsüsteemidega ning võimaldama pädevate asutuste taotlusel kriisiaegset juurdepääsu raadiospektrile.

(26) Võttes arvesse turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi strateegilist tähtsust, peaks õigus kasutada selle süsteemi jaoks 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala sõltuma liidu loast vastavalt kohandatud loatingimustele. Need tingimused peaksid tagama, et väljavalitud taotlejad kohustuvad pidevalt osutama turvalisi riigisideteenuseid, sh käitama, hooldama, täiendama ja kaitsma asjaomast satelliidi- ja maapealset taristut. Võttes arvesse riiklike teenuste missioonikriitilist olemust ja nende olemuslikku seost IRIS^2 süsteemi riikliku taristuga, mis kuulub määruse (EL) 2023/588 artikli 6 kohaselt liidule, peaks liidu luba tagama turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi integreerimise IRIS^2 süsteemiga. Taotluste esitamise kutses tuleks täpsustada turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi IRIS^2 süsteemiga integreerituse tase, näiteks käsitleda läbiva turbe teenuste üldist haldamist, et riist- ja tarkvara ning standardeid kasutataks kooskõlas määruse (EL) 2023/588 spetsifikatsioonidega, tagada, et liidu territooriumil luuakse turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi peamine maapealne juhtimisjaam kui IRIS^2 võrguhalduse lahutamatu osa, või majutada ja hallata IRIS^2 kasulikke laadungeid. Peale selle peaks liidu luba vastama rangeimatele kohaldatavatele küberturvalisuse nõuetele ning eeldama asjakohaseid meetmeid süsteemi komponentide terviklikkuse, turvalisuse, kerksuse ja toimimise tagamiseks, et riigisideteenused oleksid prioriteetsed ja katkematud.

(27) Mõlemad 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguste omajad, kes valitsevad turgu, on asunud osutama teatavaid liikuva satelliitside teenuseid, mida kliendid teataval määral kasutavad. Loaandmistingimustega võidakse seega soodustada teatavat teenuse katkematust ning lahendada vaidlusi turgu valitsevate operaatorite ja uute turuletulijate vahel selles küsimuses, kui kasutusõigusi antakse teistele ettevõtjatele.

(28) Võttes arvesse, et otseühenduse (D2D) kasutuselevõtt on alles väljakujunemisjärgus ning selle tööomadused ja turuleviimine on ebakindlad, on asjakohane piirata kasutusõiguste kestust, et võimaldada komisjonil tehnoloogia arenedes tehnilisi, turu- ja turvatingimusi uuesti hinnata. Raadiospektri kasutusõigused 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas tuleks seetõttu anda 20 aastaks, mis on piisav aeg alginvesteeringu tagasiteenimiseks, olles samal ajal regulatiivselt paindlik, toetades tõhusat

spektrikasutust ja võimaldades esialgse kasutuselevõtu järel kohandada kasutustingimusi tehnoloogia arenguga.

(29) Kõnealuse spektri eraldamiseks tuleks kasutada võrdlevat valikumenetlust, sest kaudne kasu, mida EL saab satelliidiprojekti arendamisest ja liikuva satelliitside teenuste osutamisest selles sagedusalas, on tähtsam kui otsene kasu võimalikust oksjonitulust. Lisaks tuleks taotlejad valida välja peamiselt nende pakkumuste kvaliteedi ja innovatsioonisuutlikkuse alusel ning selle alusel, mil määral konkreetse(te) taotleja(te) valimine edendab konkurentsi ja väldib selle ohtusattumist, mitte aga rahalise maksena pakutava summa alusel. Selleks tuleks eelkõige lisada kaalu turgu valitseva seisundi võimalikust tekitamisest või tugevdamisest tulenevate ohtude vältimise kriteeriumile ning piirata ühekordse rahalise makse kriteeriumi.

(30) Turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi kasutusõigused tuleks anda menetluses, kus võrreldakse projekti arendamise ja käitamise kohustust ja võimalikke rahalisi makseid. Selleks et säilitada liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi käitamise turvalisus, terviklikkus ja kerksus ning võimaldada sellise süsteemi ühilduvust IRIS^2 süsteemiga, peaksid vastuvõetavuse nõuded kajastama määruse (EL) 2021/696 artiklis 24 sätestatud kõlblikkus- ja osalemistingimusi.

(31) Võttes arvesse liikuva satelliitside teenuste tähtsust liidu jaoks, peaks komisjonil olema õigus määrata taotluste esitamise kutses kindlaks kuupäev, mil peaks algama liikuva satelliitside teenuste pidev osutamine. Liikuva satelliitside teenuste pidev osutamine tähendab seda, et kõik katsed on lõpule viidud, teenus on täielikult kommertskasutuses ja seda osutatakse kasutajatele katkematult, ilma et teenuse kvaliteet halveneks või et esineks teenusekatkestusi. See eeldab, et sideühendus luuakse alati konkreetse geograafilise piirkonnaga, kas lisades selle geostatsionaarsel orbiidil asuva satelliidi tegevuspiirkonda või andes sideühenduse sellesse piirkonda sujuvalt üle mujal kui geostatsionaarsel orbiidil paiknevatele satelliitidele või kasutades nende kahe variandi kombinatsiooni.

(32) 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala turvaliste liikuva satelliitside (hübriid)süsteemide jaoks kasutamise õigused ei tohiks olla üle antavad ega renditavad, et tagada nende kasutamine ettenähtud otstarbel ja tingimustel. Kommertseesmärgil kasutamise õigused peaksid aga olema põhimõtteliselt üleantavad. Komisjon peaks nägema ette kommertsteenuste kasutusõiguse üleandmise või rentimise täpsed tingimused õiguste andmise ajal. Õiguste üleandmine peaks piirduma isikutega, kes vastavad käesolevas määruses sätestatud vastuvõetavuse ja kõlblikkuse kriteeriumidele. Selliste tehingute hõlbustamiseks ja tingimusel, et järgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 676/2002/EÜ[33] alusel vastu võetud tehnilisi rakendusmeetmeid, peaks komisjon kaaluma ka spektri tükeldamise õiguste taotlusi ning vaatama läbi nendega seotud kasutustingimused. Komisjonil peaks olema võimalik üleandmisest või rentimisest keelduda julgeoleku, suveräänsuse või muu avaliku poliitika eesmärgiga seotud põhjustel, sealhulgas toimiva konkurentsi edendamiseks või säilitamiseks, või kui puuduvad piisavad tagatised selle kohta, et spektrit kasutatakse kooskõlas loa andmise tingimustega või sihtotstarbeliselt.

[33]Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta otsus nr 676/2002/EÜ Euroopa Ühenduse raadiospektripoliitika reguleeriva raamistiku kohta (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2002/676(1)/oj).

(33) 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala piisavad omadused otseühenduse (D2D) teenuste osutamiseks ja selle eksklusiivne kasutus suurendavad sagedusala majanduslikku väärtust selle kasutajate jaoks. 2 GHz sagedusala üldine haldamine liidu tasandil parandaks märkimisväärselt ühtset turgu ja vähendaks turu killustatust võrreldes haldamisega liikmesriikide tasandil. Selleks et tagada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala tõhus jaotamine ja kasutamine, toetada liidu spektrihaldust ning jätkata turvalise riigiside pakkumist liidule ja liikmesriikidele, on asjakohane kehtestada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutamiseks rahalised maksed ja spektritasud.

(34) Tänu tehnika arengule satelliitside valdkonnas, eelkõige satelliitide võimalusele suhelda standardsete litsentsivabade mobiilseadmetega, ning maapealsete ja mittemaapealsete võrkude omavahelisele ühendamisele, on 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala üleeuroopalisel haldamisel potentsiaali pakkuda maksimaalset lisaväärtust liikmesriikide ja liidu jaoks. Seepärast tuleb raadiospektrit kui ühist ressurssi strateegilises mõttes tulemuslikult hallata ja tõhusalt kasutada. Liidu luba annab selle omanikule ühtsetel tingimustel ligipääsu sagedusalale kogu ühtsel turul, mis võimaldab võtta kasutusele sujuvad üleeuroopalised teenused.

(35) Arvestades 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala suurt väärtust, peaksid võrdleva valikumenetluse kriteeriumid sisaldama nõuet, et taotlejad peavad pakkuma ühekordset rahalist makset pitseeritud pakkumuse vormis. Selline makse kajastab valmisolekut tasuda napi spektriressursi eraldamise eest, arvestades loatingimuste piiranguid, ning soodustab tõhusat jaotamist, kasutades ära selle konkurentsivõimelist turuväärtust. Selline rahaline makse ei tohiks siiski kaasa tuua valiku tegemist peamiselt pakutava summa alusel.

(36) Komisjon võib delegeeritud õigusaktiga kehtestada minimaalse ühekordse makse summa määramise tingimused, võttes arvesse raadiospektri väärtust ja vajalikke investeeringuid. Minimaalne makse turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi kasutusõiguse eest võib erineda liikuva satelliitside kommertssüsteemi omast ja olla null, tulenevalt rangematest turvanõuetest ja lisainvesteeringutest, mida on vaja nõutava turvalisuse tagamiseks, ning ohust, et rahaline makse võib turvalisust kahjustada. Turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi eest tasutava ühekordse rahalise makse minimaalse summa eraldi hindamine võib olla põhjendatud ka nende süsteemide eeldatavalt suuremate käitamiskulude ja väiksema majandusliku elujõulisuse tõttu, mis on tingitud ebakindlast nõudlusest turvaliste riigisideteenuste järele. Lisaks raskendab see ebakindlus ning turvaliste riigisideteenuste prioriteediks seadmise kohustus prognoosimist, millal tehakse spekter kommertskasutuseks kättesaadavaks.

(37) Võttes arvesse kosmosepõhiste võimete kasvavat strateegilist tähtsust ülemaailmses ühenduvuses ning ühtse turu arengut tänu 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala haldamisele liidu tasandil, tuleks ühekordset makset, mis tagab spektri tõhusama jaotamise, koguda liidu tasandil ja adresseerida sellekohane otsus asjaomastele teenuseosutajatele. Tulu tuleks suunata Euroopa Konkurentsivõime Fondi digivaldkonna juhtpositsiooni poliitikaharu eelarvesse, et tugevdada liidu konkurentsivõimet, kerksust ja strateegilist autonoomiat digi- ja kosmosesektoris ning kahesuguse kasutusega tehnoloogia valdkonnas. Eelkõige peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond aitama välja töötada, laiendada ja tööstuslikult kasutusele võtta suure majandusliku ja strateegilise potentsiaaliga, suveräänset, kujunemisjärgus, tipptasemel ja kahesuguse kasutusega tehnoloogiat, mis võimaldaks muu hulgas turvalist ühenduvust, kosmosepõhiseid teenuseid, vastupidavat sidet ja sellega seotud

digitaristut. Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks arendama ka uuenduslikke ökosüsteeme ja toetama piiriüleseid investeeringuid, mis aitavad kaasa liidu tehnoloogilisele juhtpositsioonile.

(38) 2 GHz liikuva satelliitside spektriõiguste omajatelt tuleks nõuda aastatasu, mis vastab avalike ressursside kehtivate kasutusõiguste väärtusele ning takistab seega liigse spektrivaru soetamist ja soodustab tõhusat spektrikasutust. Aastatasu peaks katma vähemalt halduskulud, mis on seotud teenuste ja võrkude pakkumise üldloa haldamise, kontrollimise ja jõustamisega ning spektrilubade haldamisega liidu tasandil, sealhulgas asjaomaste loatingimuste kehtestamise ja spektrikasutuse seire kulud. Lisaks peaks see katma digivõrke käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX] (digivõrkude määrus) loodava digivõrkude ameti esialgsed tegevuskulud.

(39) Aastatasu kehtestamise metoodika tuleks kindlaks määrata delegeeritud õigusaktiga. Aastatasu peaks olema proportsionaalne; see tuleks kehtestada asjakohasel tasemel, et tõhus spektrikasutus oleks tasakaalus liidu laiemate poliitiliste eesmärkidega ja et tasu vastaks kasutusõiguse väärtusele, ning tasu võiks hõlmata mehhanisme investeeringute, kasutuselevõtu või teenuse kvaliteedi stimuleerimiseks. Tasude kogumise ja aastatasu kasutamise põhimõtted ja menetlused võib sätestada delegeeritud õigusaktiga. Kõik eespool nimetatud halduskulusid ületavad summad peaksid laekuma ELi eelarvesse. Aastatasude summad tuleks kindlaks määrata väljavalitud õiguseomajatele adresseeritud otsusega.

(40) Komisjon peaks koos liikmesriikidega võtma asjakohaseid meetmeid, et tagada liidu lubade tulemuslik järelevalve ja jõustamine täielikus vastavuses asjaomaste ettevõtjate kaitseõigustega. Järelevalvekord teenuste osutamise ja spektrikasutuse tõhususe hindamiseks peaks sõltuma nii riikide suutlikkusest kui ka koostööst Euroopa Kosmoseagentuuriga. Spektri haldamise eest vastutavad riiklikud pädevad asutused peaksid teatama komisjonile igast loatingimuste rikkumisest. Komisjonil peaks olema õigus määrata loatingimuste rikkumise eest trahve või sunniraha. Sellised trahvid peaksid olema proportsionaalsed ja nende puhul tuleks arvesse võtta rikkumise raskusastet ja kestust ning riigisiseste õigusnormide rikkumise korral ükskõik milliseid karistusi, mida riigi ametiasutused on juba kohaldanud. Nõuete tulemusliku täitmise tagamiseks peaksid liikmesriigid oma territooriumil täielikult jõustama otsused parandusmeetmete või sanktsioonide kehtestamise kohta. Kui 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutustingimusi rikutakse korduvalt ja olulisel määral, peaks komisjonil olema õigus liidu luba kehtetuks tunnistada ja ta peaks algatama kooskõlas käesoleva määrusega uue valikumenetluse.

(41) Komisjoni otsuse 2009/449/EÜ[34] kohaselt antud kasutusõigusi tuleks pikendada kahe aasta võrra samadel loatingimustel, mis on praegu sätestatud otsuses nr 626/2008/EÜ ja siseriiklikes õigusaktides. Pikendamist saavad kasutada üksnes turgu valitsevad õiguste omajad ja sellega tagatakse nende teenuste järjepidevus. Pikendusperioodi ajal ei tohiks kasutusõigusi üle anda, rentida ega edasi rentida. Selleks et tagada tõhus spektrikasutus, peaks spektri jagamine kehtiva loa pikendamise ajal võimaldama uutel kasutajatel teha eksperimente ja katseid kaitse puudumise ja häirete puudumise põhimõtte alusel. Sellised katsed annaksid väärtuslikke tehnilisi ja operatiivseid teadmisi kujunemisjärgus

[34]Komisjoni 13. mai 2009. aasta otsus liikuva satelliitside teenuseid pakkuvate üleeuroopaliste süsteemide operaatorite valiku kohta (ELT L 149, 12.6.2009, lk 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2009/449/oj.

tehnoloogia, spektri kooskasutuse ja nõuete täitmisega seotud probleemide kohta ning kiirendaksid uuenduslike teenuste täiemahulist kasutuselevõttu,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK. ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse liidu võrdlev menetlus siseturu toetamiseks, et valida välja 2 GHz liikuva satelliitside teenuste (MSS) sagedusalas spektri kasutusõiguse omajad ja lubada neil kasutada nimetatud spektrit liikuva satelliitside süsteemide või hübriidsüsteemide pakkumiseks ühistel tingimustel kogu liidus.

2. Liidu võrdlev menetlus aitab kaasa liidu julgeolekule ja valmisolekule, valides ühe õiguste omaja ja andes talle loa kasutada üht osa 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalast turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi pakkumiseks, mis võimaldab volitatud riiklikele kasutajatele turvaliste, vastupidavate, kvaliteetsete ja kulutõhusate riigisideteenuste pikaajalist kättesaadavust kõikjal liidu territooriumil ja üleilmset katkematut juurdepääsu neile teenustele.

3. Käesoleva määrusega toetatakse ka liidu konkurentsivõimet, kerksust, tehnoloogilist suveräänsust ja majandusjulgeolekut liikuva satelliitside võrkude ja teenuste pakkumisel, valides ühe või mitu uut liidu turuletulijat ja andes neile loa kasutada üht konkreetset osa 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalast.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse direktiivi (EL) 2018/1972 artiklis 2 määratletud mõisteid.

Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „liikuva satelliitside teenused“ – üks järgmistest:

   a) raadiosideteenused liikuva maajaama ja ühe või mitme kosmosejaama vahel;

   b) raadiosideteenused liikuvate maajaamade vahel ühe või mitme kosmosejaama kaudu;

   c) raadiosideteenused liikuva maajaama ja ühe või mitme maapealse ja/või õhusõiduki pardal paikneva lisakomponendi vahel;

(2) „maapealne jaam“ – paiksed maapealsed seadmed, mida saab kasutada üksnes raadiosidesignaalide edastamiseks (ainult edastus) või edastamiseks ja vastuvõtmiseks (edastus-vastuvõtt) või ainult vastuvõtmiseks (ainult vastuvõtt) satelliitide või muude kosmosejaamade kaudu ning mille abil algatatakse ja/või lõpetatakse liiklus (nt tagasiühenduseks) sidepidamisel kosmosejaamadega;

(3) „maapealsed lisakomponendid“ – paiksed maajaamad, mida kasutatakse satelliitside teenuste kättesaadavuse parandamiseks geograafilistes piirkondades satelliitide katteala piires, kus ei ole võimalik tagada nõuetekohase kvaliteediga sidet ühe või mitme satelliidiga;

(4) „õhusõiduki pardal paiknevad lisakomponendid“ – õhusõiduki pardal asuvad jaamad, mida kasutatakse maapinna suhtes kindlaks määratud, nominaalsetes ja fikseeritud punktides satelliitside teenuste kättesaadavuse parandamiseks geograafilistes

piirkondades satelliitide katteala piires, kus ei ole võimalik tagada nõuetekohase kvaliteediga sidet ühe või mitme satelliidiga;

(5) „liikuva satelliitside teenuste pidev osutamine“ – võime säilitada katkematud liikuva satelliitside teenused igal ajal, ilma et teenuse kvaliteet halveneks või tekiks katkestusi;

(6) „2 GHz liikuva satelliitside sagedusala“ – raadiospektri sagedusalas 1 980 – 2 010 MHz suunal Maa-kosmos toimuv side ja sagedusalas 2 170 – 2 200 MHz suunal kosmos-Maa toimuv side, mis on liidu tasandil ühtlustatud otsusega 2007/98/EÜ;

(7) „paarissagedusplokk“ – kaks võrdse suurusega spektriplokki, mille dupleksvahe 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas on 190 MHz ja millest ühte kasutatakse Maa-kosmos-suunaliseks sideks ja teist kosmos-Maa-suunaliseks sideks.

(8) „liikuva satelliitside süsteem“ – liikuva satelliitside teenuseid osutav süsteem, mis hõlmab üht või mitut kosmosejaama ühel Maa orbiidil või mitut kosmosejaama erinevatel Maa orbiitidel ning mis võib koosneda maapealsetest ja/või õhusõiduki pardal paiknevatest lisakomponentidest;

(9) „hübriidsüsteem“ – integreeritud süsteem, mis koosneb liikuva satelliitside süsteemist ja maapealsest (nt mobiilside)võrgust ning mis pakub sideteenuseid nii, et liikuva satelliitside süsteem tagab maapealse võrgu täiendava katvuse;

(10) „turvalised riigisideteenused“ – liikuva satelliitside teenused, mida osutavad valitsuselt loa saanud kasutajatele teenuseosutajad, kes vastavad asjakohastele turva- ja vastupidavusnõuetele, ning mis hõlmavad üht või mitut järgmist valdkonda: järelevalve, kriisiohje, õiguskaitse, oluliste taristute ühendamine ja kaitse, avalik julgeolek, kodanikukaitse / hädaolukordadele reageerimine, riigi julgeolek ja riigikaitse;

(11) „sihtotstarbeline riiklik võrgukiht“ – liikuva satelliitside teenuste/hübriidsüsteemi piiritletud kiht, mida käitab liidu kontrolli all olev valitud operaator kooskõlas käesoleva määruse ja taotluste esitamise kutsega. Selle põhiomaduste ja kasutajate kindlaksmääramisel ning kasutamise järelevalvel tuleb arvesse võtta määruses (EL) 2023/588 sätestatud põhimõtteid ja tehnilisi omadusi. Kõnealune võrk pakub kitsa kategooria riiklikele kasutajatele turvaliste riigisideteenuste alamhulka, mille suhtes kehtivad rangemad turvanõuded ja mis on ette nähtud kasutamiseks üksnes liidule, liikmesriikidele ja liidu või liikmesriikide ametiasutustele;

(12) „turvaline liikuva satelliitside (hübriid)süsteem“ – liikuva satelliitside süsteem või hübriidsüsteem, mis kuulub ELile või ühele või mitmele liikmesriigile või ühele või mitmele füüsilisele isikule, kellel on ainult liikmesriikide kodakondsus, või mis on nende kontrolli all ning mille peamine eesmärk on pakkuda turvalisi riigisideteenuseid 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas;

(13) „liikuva satelliitside kommertssüsteem“ – liikuva satelliitside süsteem, mis pakub üldsusele liikuva satelliitside teenuseid;

(14) „andmeliikluse maandamine“ – liikuva satelliitside liikluse marsruutimine maapealse lisakomponendi, õhusõiduki pardal paikneva lisakomponendi või maapealse jaama kaudu;

(15) „tarneahela turvalisus“ – süsteemi kasutuselevõtmiseks ja käitamiseks vajalike kriitilise tähtsusega komponentide, tehnoloogiate, süsteemide ja oskusteabe

kättesaadavus süsteemi kasutusea vältel, sealhulgas meetmed selliste komponentide, tehnoloogiate ja süsteemide tarnehäirete riski maandamiseks;

(16) „turgu valitsev ettevõtja“ – ettevõtja, kellele on otsuse nr 626/2008/EÜ ja komisjoni otsuse 2009/449/EÜ kohaselt antud õigus kasutada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala, ning ettevõtja, kes on omandanud tema üle seadusliku kontrolli;

(17) „käive“ – ettevõtja saadud summa nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 5 lõike 1 tähenduses;

(18) „liidu uus turuletulija“ – ettevõtja, kes vastab käesoleva määruse artiklis 9 sätestatud vastuvõetavuse nõuetele;

(19) „kontroll“ – võime otsustavalt mõjutada õigussubjekti kas otse või kaudselt ühe või mitme vahepealse õigussubjekti kaudu;

(20) „juhtimisstruktuur“ – õigussubjekti organ, mis on määratud riigisisese õiguse kohaselt ja mis annab asjakohasel juhul aru tegevjuhile või muule võrreldava otsustusõigusega isikule ja millel on õigus määrata kindlaks õigussubjekti strateegia, eesmärgid ja üldine suund ning mis teeb järelevalvet ja seiret juhatuse otsuste tegemise üle.

Artikkel 3

Rahvusvaheline kooskõlastamine

1. Raadiosageduste kasutamise kooskõlastamiseks liidu vahetus geograafilises naabruses, sealhulgas Arktika piirkonnas, on komisjonil õigus võtta vajalikke meetmeid, et teha koostööd liidu naaberriikidega ning hõlbustada järjepidevust/ühtlustamist 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala lubade andmisel ja rahvusvahelist kooskõlastamist.

2. Komisjon, keda abistab raadiospektripoliitika töörühm, arendab koostööd kolmandate riikide pädevate asutustega, et maksimeerida 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala tõhusat kasutamist üleilmsel tasandil.

II PEATÜKK. VALIKUMENETLUS

Artikkel 4

Üldeeskirjad

1. Komisjon, keda abistab artikli 22 lõikes 1 osutatud sidekomitee, viib taotluste alusel läbi võrdleva valikumenetluse järgmiste raadiospektri kasutusõiguste andmiseks kuues 5 MHz paarissagedusplokis 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas:

   a) õigus kasutada kaht külgnevat 5 MHz paarissagedusplokki peamiselt turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi pakkumiseks;

   b) õigus kasutada üht või mitut 5 MHz paarissagedusplokki või jagatud 5 MHz paarissageduploki osa liikuva satelliitside kommertssüsteemi pakkumiseks liidu uue turuletulija poolt;

   c) õigus kasutada üht või mitut 5 MHz paarissagedusplokki või jagatud 5 MHz paarissageduploki osa liikuva satelliitside kommertssüsteemi pakkumiseks liikmesriigi või kolmanda riigi taotleja poolt.

   Esimeses lõigus osutatud menetlus peab olema avatud, läbipaistev, mittediskrimineeriv ja proportsionaalne ning põhinema objektiivsetel, mittediskrimineerivatel ja proportsionaalsetel kriteeriumidel, mis on eelnevalt teada.

   Komisjon jätab endale õiguse esimeses lõigus osutatud kasutusõigused anda või neid mitte anda.

2. Taotlejatele antakse aus ja mittediskrimineeriv võimalus osaleda valikumenetluses. Menetlus on avatud üksikutele ettevõtjatele ja ühisettevõtetele, isegi kui nad ei täida püsivalt kõiki autonoomse majandusüksuse funktsioone ja olenemata nende kuuluvusest riigi- või eraomandisse.

3. Taotleja võib esitada mitu taotlust lõike 1 punktides b ja c osutatud liikuva satelliitside kommertssüsteemide kasutusõiguste saamiseks. Taotluse esitamise tingimuseks võib seada teatava minimaalse spektriosa kasutusõiguste omandamise.

   Maksimaalne spektriosa, mida võib anda ühele taotlejale lõike 1 punktides b ja c osutatud liikuva satelliitside kommertssüsteemi kasutuselevõtuks, on 10 MHz paarissagedusplokk.

4. Turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi kasutusõiguse taotleja võib lisaks taotleda liikuva satelliitside kommertssüsteemi kasutusõigusi lõike 3 teises lõigus sätestatud tingimustel.

5. Taotluste esitamise kutse ja kõik komisjoni poolt võrdleva valikumenetluse etappide jooksul tehtud otsused ning taotlejate lõplik valik avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Komisjon kasutab taotluste analüüsimisel ja/või hindamisel välisekspertide rühma nõuandeid ja abi. Välisekspertide valimisel lähtutakse nende pädevusest ning sõltumatuse ja erapooletuse kõrgest tasemest.

Artikkel 5

Võrdlev valikumenetlus

1. Võrdlev valikumenetlus ei koosne enamast kui vastuvõetavuse hindamise etapist, esimesest valikuetapist ja teisest valikuetapist.

2. Komisjon avaldab rakendusaktidega taotluste esitamise kutse, milles täpsustatakse muu hulgas / eelkõige järgmist:

   a) taotluste menetlustähtajad, neile lisatavad tõendid ja dokumendid;

   b) vastuvõetavuse ja kõlblikkuse nõuded ning valikukriteeriumid ja nende kaalutegur;

   c) loa andmise tingimused, sealhulgas liikuva satelliitside teenuste pideva osutamise alguskuupäev;

   d) mis tahes rahalise makse ja aastatasu maksmine;

   e) vajaduse korral asjakohased kriteeriumid, millega tagatakse liikuva satelliitside süsteemide ja hübriidsüsteemide ühilduvus, et võimaldada olemasolevate teenuste järjepidevust ja uuenduslike teenuste osutamist.

   Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

3. Taotlused esitatakse komisjonile.

4. Vastuvõetavuse hindamise etapis hindab komisjon taotlejate vastuvõetavust vastavalt artiklites 6, 9 ja 10 sätestatud vastuvõetavuse nõuetele ning nende taotluste täielikkusele. Komisjon võib nõuda, et taotleja esitaks vastuvõetavuse kriteeriumide täitmise kohta lisateavet teatava ajavahemiku jooksul, mis võib olla 5–20 tööpäeva alates teatamisest. Taotlus loetakse mittevastuvõetavaks, kui nimetatud teavet ei ole ettenähtud ajavahemiku jooksul esitatud. Komisjon annab taotlejatele viivitamata teada, kas nende taotlus loetakse vastuvõetavaks või mitte, ning avaldab vastuvõetavate taotlejate nimekirja.

5. Esimene valikuetapp algab 40 tööpäeva jooksul pärast lõikes 4 osutatud vastuvõetavate taotlejate nimekirja avaldamist. Komisjon hindab, kas vastuvõetavad taotlejad vastavad kas artikli 7 lõikes 1 või artikli 11 lõikes 1 sätestatud kõlblikkuse tingimustele. Esimeses valikuetapis võetakse arvesse taotluste usaldusväärsust ja elujõulisust.

6. Kui taotlejaid ei valita välja esimeses etapis vastavalt artikli 7 lõikele 2 või artikli 11 lõikele 2, viib komisjon läbi teise valikuetapi ja järjestab kõlblikuks tunnistatud taotlejad artikli 8 lõikes 1 või artikli 12 lõikes 1 sätestatud valikukriteeriumide alusel.

7. Komisjon võib võtta vastu delegeeritud õigusakti, et laiendada artiklites 6 ja 9 sätestatud vastuvõetavuse nõudeid naaberriikidest pärit taotlejatele, eelkõige juhul, kui sellistest riikidest pärit taotlejate osalemine annaks märkimisväärset lisaväärtust konkreetsetele tehnoloogiatele, kaupadele või teenustele juurdepääsu näol või hõlbustaks kooskõlastamist, et tagada piirialade sujuv kaetus. Delegeeritud õigusaktis täpsustatakse osalemistingimused ja see sisaldab meetmeid ELi salastatud teabe ja salastamata tundliku teabe kaitsmiseks, samuti kolmandatest riikidest pärit taotlejate, sealhulgas ühisettevõtte liikmete sihtotstarbelisele riiklikule võrgukihile juurdepääsu piiranguid.

8. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu põhjendatud otsused taotluse vastuvõetamatuse või mittevastavuse kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 6

Turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi vastuvõetavuse etapp

1. Turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi jaoks 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguse taotleja suhtes kohaldatakse järgmisi vastuvõetavuse nõudeid:

   a) taotleja peab olema juriidiline isik või ühisettevõte, mis on asutatud liikmesriigis ja mille juhatus paikneb liidus;

   b) taotlejat kontrollivad otseselt või kaudselt ainult liit või üks või mitu liikmesriiki või füüsilised isikud, kellel on üksnes liikmesriikide kodakondsus, ning taotleja ei tohi olla kolmanda riigi või kolmanda riigi kodaniku kontrolli all;

   c) taotleja suhtes ei kohaldata kolmanda riigi jurisdiktsioonist tulenevaid kohustusi;

   d) taotleja peab toetama ja edendama liidu ja liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve, mis on kindlaks määratud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastavalt Euroopa Liidu lepingu V jaotisele;

   e) taotleja kohustub tegema kõik asjakohased toimingud, mis on seotud turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi käitamisega ühes või mitmes liikmesriigis;

   f) liikmesriik on tema kohta esitanud Rahvusvahelisele Telekommunikatsiooni Liidule (ITU) ühe või mitu registreerimisteadet seoses 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalaga ning ta on võtnud kõik vajalikud meetmed, et tagada turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi vastavus ITU raadioeeskirjadele.

2. Kui taotleja on juriidiline isik ühisettevõtte kujul, kohaldatakse lõike 1 punktide a–e nõudeid ühisettevõtte iga juriidilise või füüsilise isiku suhtes, samas kui lõike 1 punkti f nõuet kohaldatakse vähemalt ühe ühisettevõtte liikme suhtes.

3. Kui turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi taotleja taotleb ka liikuva satelliitside kommertssüsteemi, kohaldatakse selle suhtes artikleid 9, 11 ja 12.

4. Taotlejad täpsustavad summa, mida nad kohustuvad maksma ühekordse rahalise maksena 5 MHz paarissagedusploki kasutusõiguse eest 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas ning mis on võrdne taotluste esitamise kutses märgitud miinimumsummaga või sellest suurem.

Artikkel 7

Turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi esimene valikuetapp

1. Turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi jaoks 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguse taotlejate suhtes kohaldatakse järgmisi kõlblikkuse nõudeid:

   a) taotleja tõendab rahuldavat vastavust lisas loetletud eeltingimustele 1–4;

   b) taotleja kohustub tagama turvaliste riiklike satelliitsideteenuste kättesaadavuse kõigis liikmesriikides ning vähemalt 95 %-le elanikkonnast ja vähemalt 90 %-l

iga liikmesriigi maismaa kogupindalast hiljemalt viie aasta jooksul alates liikuva satelliitside teenuste pideva osutamise alguskuupäevast;

c) taotleja kohustub maandama andmeliikluse, mis liidu territooriumil asuvate lõppkasutajate poolt kõiki teenuseid kasutades luuakse või mis liitu või liidust välja marsruuditakse, liidu territooriumil;

d) taotleja tõendab liikuva satelliitside teenuste pideva osutamise alguskuupäevaks tehnilist ja finantssuutlikkust ning valmisolekut kavandatava turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi arendamiseks, käikulaskmiseks ja käitamiseks ning teenuste osutamiseks;

e) taotleja tagab vähemalt turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi põhikomponentide puhul tarneahela kõrgetasemelise turvalisuse, mis teeb turvaliste riigisideteenuste osutamise usaldusväärseks;

f) taotleja tagab, et vähemalt turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi põhikomponendid, nagu on täpsustatud taotluste esitamise kutses, on toodetud ELis ja neisse on integreeritud liidu tehnoloogia;

g) taotleja tagab integreerimise IRIS^2 turvaliste sideteenuste olemasoleva ja tulevase suutlikkusega, nagu on sätestatud määruses (EL) 2023/588, eelkõige kõrgeima turvalisuse tasemega sihtotstarbelise riikliku võrgukihi loomise kaudu, ning ühenduse IRIS^2 maapealse taristu ja tehnoloogiaga;

h) taotleja tagab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX] (millega luuakse Euroopa elutähtsa teabevahetuse süsteemid) loodud Euroopa elutähtsa teabevahetuse süsteemide varu- ja lisakatvuse ning otseühenduse (D2D);

i) taotleja tõendab tegevuse turvalisust, sealhulgas tagades, et igasuguste liidu territooriumil loodud ja marsruuditud andmete puhul ei ole kolmandal isikul võimalik sekkuda turvaliste riigisideteenuste osutamisse;

j) taotleja tõendab, et turvaliste riigisideteenuste osutamisega seotud ELi salastatud teave ja salastamata tundlik teave on loata juurdepääsu eest tõhusalt kaitstud.

2. Valikumenetlus loetakse pärast esimest valikuetappi lõpetatuks, kui kõlblikuks osutub vaid üks vastuvõetav taotleja. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu põhjendatud otsused selle taotleja väljavalimise kohta, kellele antakse õigus kasutada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi jaoks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Komisjon võib otsustada mitte eraldada artikli 4 lõike 1 punktis a osutatud 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala osa, kui ta jõuab järeldusele, et vaatamata vastuvõetavuse ja kõlblikkuse nõuete täitmisele ei ole ükski taotleja veenvalt tõendanud, et tal on suur võimekus turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi kasutuselevõtuks ja käitamiseks. Sellisel juhul võib komisjon algatada turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi valikumenetluse uuesti.

Artikkel 8

Turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi teine valikuetapp

1. Komisjon järjestab turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi jaoks 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguse tingimustele vastavad taotlejad järgmiste valikukriteeriumide alusel, mida ja mille kaalukust täpsustatakse taotluste esitamise kutses:

a) elanikkonna hõlmatus ja geograafiline katvus liidus kümne aasta jooksul alates liikuva satelliitside teenuste pideva osutamise alguskuupäevast, mis hõlmab järgmisi allkriteeriume:

i) elanikkonna hõlmatuse määr liidus, võttes aluseks süsteemi teeninduspiirkonnas asuvate elamu- ja äripiirkondade, sealhulgas liidu territooriumi suurtel laiuskraadidel asuvate polaaralade elanikkonna;

ii) geograafilise katvuse määr liidus, võttes aluseks kogu maismaa-ala ning kõigi liikmesriikide majandusvööndid ja territoriaalveed, mis asuvad süsteemi teeninduspiirkonnas;

iii) geograafilise katvuse määr väljaspool liitu, võttes aluseks süsteemi teeninduspiirkonna kolmandate riikide territooriumidel ja avamerel;

b) turvaliste riigisideteenuste kättesaadavuse ajakava kõigis liikmesriikides kümne aasta jooksul alates liikuva satelliitside teenuste pideva osutamise alguskuupäevast;

c) avaliku poliitika eesmärkide saavutamise ning teenuste terviklikkuse, turvalisuse ja kerksuse tagamise määr;

d) liikuva satelliitside süsteemi suutlikkus olla hübriidsüsteemi osa ja pakkuda mitut orbiidikihti;

e) IRIS^{2}ga integreerimise kvaliteet, sobivus ja usaldusväärsus, nagu on täpsustatud taotluste esitamise kutses.

f) see, mil määral võimaldab turvaline liikuva satelliitside (hübriid)süsteem pakkuda kahesuguse kasutusega turvalisi riigiside- ja kommertssideteenuseid;

g) liidu lisaväärtus vastavalt järgmistele allkriteeriumidele:

i) see, mil määral suurendab turvaline liikuva satelliitside (hübriid)süsteem liidu tööstusvõimekust kogu digitehnoloogia tarneahelas, muu hulgas seoses satelliitide ja nende tarkvara projekteerimise, ehitamise, orbiidile saatmise ja käitamisega;

ii) liidu tehnoloogiate integreerituse tase, sealhulgas liidu rahastatavate teadus- ja innovatsiooniprogrammide tulemuste kasutamine;

h) turvaliste riigisideteenuste ulatus, sealhulgas otseühendusteenuste kasutuselevõtuks vajalikud meetmed;

i) riiklikele kasutajatele pakutavate teenuste allahindlus võrreldes ärikasutajatega (allahindluse määr);

j) tõhusa spektrikasutuse tase;

k) kvantturvaliste ühenduste rakendamise tase;

l) ühekordse rahalise makse summa 5 MHz paarissagedusploki kohta.

2. Pärast teist valikuetappi võtab komisjon rakendusaktidega vastu põhjendatud otsuse taotlejate mittevastavuse kohta ja turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi jaoks 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutamise õiguse andmise kohta parimate näitajatega taotlejale. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Komisjon võib otsustada mitte eraldada artikli 4 lõike 1 punktis a osutatud 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala osa, kui ta jõuab järeldusele, et vaatamata vastuvõetavuse ja kõlblikkuse nõuete ja valikukriteeriumide täitmisele ei ole ükski taotleja veenvalt tõendanud, et tal on suur võimekus turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi kasutuselevõtuks ja käitamiseks. Sellisel juhul võib komisjon algatada turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi valikumenetluse uuesti.

Artikkel 9

Liidu uute turuletulijate vastuvõetavuse etapp liikuva satelliitside kommertssüsteemide puhul

1. Liidu uute turuletulijate suhtes, kes taotlevad õigust kasutada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala artikli 4 lõike 1 punkti b kohaselt liikuva satelliitside kommertssüsteemide jaoks, kohaldatakse järgmisi vastuvõetavuse nõudeid:

   a) turuletulija peab olema juriidiline isik või ühisettevõte, mis on asutatud liikmesriigis ja mille juhatus paikneb liidus;

   b) turuletulijat kontrollivad otseselt või kaudselt ainult liit või üks või mitu liikmesriiki või füüsilised isikud, kellel on üksnes liikmesriikide kodakondsus;

   c) turuletulija suhtes ei ole kohaldatud kolmanda riigi jurisdiktsioonist tulenevaid kohustusi seoses liikuva satelliitside teenuste osutamisega liidus;

   d) turuletulijal on täielik kontroll oma ettevõtte struktuuri ja otsustusprotsessi üle viisil, mis ei piira mingil viisil tema võimet täita käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi;

   e) turuletulija ei tohi minna vastuollu liidu ja liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, mis on kindlaks määratud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastavalt Euroopa Liidu lepingu V jaotisele;

   f) turuletulija ei kuulu seoses küberturvalisuse ja andmeturbega sellise kolmanda riigi jurisdiktsiooni alla, mis kehtestab talle kohustuse esitada kõnealuse kolmanda riigi ametiasutustele teavet tark- või riistvara nõrkuste kohta enne, kui on teada, et neid nõrkusi on ära kasutatud, või sellise kolmanda riigi jurisdiktsiooni alla, mille kohta on liidu või liikmesriigi nimel tehtud avalik teadaanne, et selle kolmanda riigi territooriumil tegutsevad ohusubjektid on tegelenud pahatahtliku kübertegevuse või -kampaaniatega;

   g) turuletulija on hõlmatud ühe või mitme asjakohase ITU registreerimisteatega, mis käsitlevad 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala, ning võtab kõik vajalikud meetmed, et kavandatav liikuva satelliitside kommertssüsteem oleks vastavuses ITU raadioeeskirjadega.

2. Juhul kui ITU-le on esitanud registreerimiseks teabe kolmanda riigi ametiasutus, peab taotleja tõendama, et selle riigi jurisdiktsioonis on ette nähtud kahjulike raadiohäirete

tulemuslik haldamine ja vaidluste lahendamine ning et ebaseadusliku kasutamise korral rakendatakse vahendeid viivitamatuks vastutusele võtmiseks.

3. Kui taotleja on ühisettevõte, kohaldatakse lõike 1 punktide a–f nõudeid ühisettevõtte iga liikme suhtes, samas kui lõike 1 punkti g nõuet kohaldatakse vähemalt ühe ühisettevõtte liikme suhtes.

4. Taotlejad lisavad avaldused ja tõendid taotletud 5 MHz suuruste paarissagedusplokkide või nende osade arvu kohta 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas ning selle tegeliku kasutamise kohta.

5. Taotlejad täpsustavad summa, mida nad kohustuvad maksma ühekordse rahalise maksena iga 5 MHz paarissagedusploki või selle osa kasutusõiguse eest 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas ning mis on võrdne taotluste esitamise kutses märgitud summaga või sellest suurem.

Artikkel 10

Liikmesriigist või kolmandast riigist pärit taotlejate vastuvõetavuse etapp liikuva satelliitside kommertssüsteemide puhul

1. Taotlejate suhtes, kes taotlevad õigust kasutada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala liikuva satelliitside kommertssüsteemides artikli 4 lõike 1 punkti c kohaselt, kohaldatakse järgmisi vastuvõetavuse nõudeid:

   a) taotleja on asutatud liidus või kui mitte, siis määrab ta liidus ühtse kontaktpunkti, mis võimaldab tal liikmesriikide ametiasutuste ja komisjoniga elektroonilisel teel otse suhelda;

   b) taotlejal on täielik kontroll oma ettevõtte struktuuri ja otsustusprotsessi üle viisil, mis ei piira mingil viisil tema suutlikkust täita käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi;

   c) kui taotleja on kolmanda riigi või kolmanda riigi õigussubjekti kontrolli all, tuleb tõendada, et rakendatakse asjakohaseid õiguslikke, tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, mis takistavad kolmanda riigi või kolmanda riigi üksuse juurdepääsu kliendiandmetele;

   d) taotleja ei tohi minna vastuollu liidu ja liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, mis on kindlaks määratud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastavalt Euroopa Liidu lepingu V jaotisele;

   e) taotleja ei kuulu seoses küberturvalisuse ja andmeturbega sellise kolmanda riigi jurisdiktsiooni alla, mis kehtestab talle kohustuse esitada kõnealuse kolmanda riigi ametiasutustele teavet tark- või riistvara nõrkuste kohta enne, kui on teada, et neid nõrkusi on ära kasutatud, või sellise kolmanda riigi jurisdiktsiooni alla, mille kohta on liidu või liikmesriigi nimel tehtud avalik teadaanne, et selle kolmanda riigi territooriumil tegutsevad ohusubjektid on tegelenud pahatahtliku kübertegevuse või -kampaaniatega;

   f) taotleja on hõlmatud ühe või mitme asjakohase ITU registreerimisteatega, mis käsitlevad 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala, ning võtab kõik vajalikud meetmed, et kavandatav liikuva satelliitside kommertssüsteem oleks vastavuses ITU raadioeeskirjadega.

2. Juhul kui ITU-le on esitanud registreerimiseks teabe kolmanda riigi ametiasutus, peab taotleja tõendama, et selle riigi jurisdiktsioonis on ette nähtud kahjulike raadiohäirete tulemuslik haldamine ja vaidluste lahendamine ning et ebaseadusliku kasutamise korral rakendatakse vahendeid viivitamatuks vastutusele võtmiseks.

3. Kui taotleja on ühisettevõte, kohaldatakse lõike 1 punktide a–e nõudeid ühisettevõtte iga liikme suhtes, samas kui lõike 1 punkti f nõuet kohaldatakse vähemalt ühe ühisettevõtte liikme suhtes.

4. Taotlejad lisavad avaldused ja tõendid taotletud 5 MHz suuruste paarissagedusplokkide või nende osade arvu kohta 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas ning selle tegeliku kasutamise kohta.

5. Taotlejad täpsustavad summa, mida nad kohustuvad maksma ühekordse rahalise maksena iga 5 MHz paarissagedusploki või selle osa kasutusõiguse eest 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas ning mis on võrdne taotluste esitamise kutses märgitud summaga või sellest suurem.

Artikkel 11

Esimene valikuetapp liikuva satelliitside kommertssüsteemide puhul

1. Taotlejate suhtes, kes taotlevad õigust kasutada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala artikli 4 lõike 1 punktide b ja c kohaselt liikuva satelliitside kommertssüsteemide jaoks, kohaldatakse järgmisi kõlblikkuse nõudeid:

   a) taotleja tõendab rahuldavat vastavust lisas loetletud eeltingimustele 1–4;

   b) taotleja kohustub osutama teenuseid kõigis liikmesriikides ning vähemalt 95 %-le elanikkonnast ja vähemalt 90 %-l iga liikmesriigi maismaa kogupindalast hiljemalt viie aasta jooksul alates liikuva satelliitside teenuste pideva osutamise alguskuupäevast;

   c) taotleja kohustub maandama andmeliikluse, mis liidu territooriumil asuvate lõppkasutajate poolt kõiki teenuseid kasutades luuakse või mis liitu või liidust välja marsruuditakse, liidu territooriumil;

   d) taotleja tõendab liikuva satelliitside teenuste pideva osutamise alguskuupäevaks tehnilist ja finantssuutlikkust ning valmisolekut kavandatava liikuva satelliitside kommertssüsteemi arendamiseks, käikulaskmiseks ja käitamiseks ning liikuva satelliitside teenuste osutamiseks;

   e) taotleja tagab tarneahela kõrgetasemelise turvalisuse vähemalt liikuva satelliitside kommertssüsteemi põhikomponentide puhul, nagu on täpsustatud taotluste esitamise kutses, mis teeb liikuva satelliitside teenuste osutamise usaldusväärseks;

   f) taotleja tõendab tegevuse turvalisust ning tagab, et kõigi liidu territooriumil loodud ja edastatud andmete puhul:

      i) ei ole võimalik kolmanda isiku sekkumine teenuse osutamisse;

      ii) teenuse osutamisega seotud tundlik teave on loata juurdepääsu eest tõhusalt kaitstud;

g) taotleja näitab, et ELi aruandekohustuslikud üksused tagavad teenuste terviklikkuse, turvalisuse ja vastupidavuse;

h) taotleja tagab tõhusa spektrikasutuse.

2. Valikumenetlus lõpetatakse pärast esimest valikuetappi, kui spektri kogumaht, mida kõik kõlblikuks tunnistatud taotlejad vajavad, ei ületa artikli 4 lõike 1 punktide b ja c kohast liikuva satelliitside kommertssüsteemidele eraldatavat spektrimahtu. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu põhjendatud otsused nende taotlejate väljavalimise kohta, kellele antakse õigus kasutada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala liikuva satelliitside kommertssüsteemide jaoks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 12

Teine valikuetapp liikuva satelliitside kommertssüsteemide puhul

1. Komisjon järjestab taotlejad, kes vastavad artikli 4 lõike 1 punktides b ja c osutatud liikuva satelliitside kommertssüsteemide jaoks 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguse andmise tingimustele, järgmiste valikukriteeriumide alusel, mida ja mille kaalukust täpsustatakse taotluste esitamise kutses:

a) elanikkonna hõlmatus ja geograafiline katvus liidus kümne aasta jooksul alates liikuva satelliitside teenuste pideva osutamise alguskuupäevast, mis hõlmab järgmisi allkriteeriume:

i) elanikkonna hõlmatuse määr liidus, võttes aluseks süsteemi teeninduspiirkonnas asuvate elamu- ja äripiirkondade, sealhulgas liidu territooriumi suurtel laiuskraadidel asuvate polaaralade elanikkonna;

ii) geograafilise katvuse määr, võttes aluseks kogu maismaa-ala ning kõigi liikmesriikide majandusvööndid ja territoriaalveed, mis asuvad süsteemi teeninduspiirkonnas;

b) teenuste kättesaadavuse ajakava kõigis liikmesriikides kümne aasta jooksul alates liikuva satelliitside teenuste pideva osutamise alguskuupäevast;

c) see, mil määral võimaldab liikuva satelliitside kommertssüsteem pakkuda kahesuguse kasutusega turvalisi riigiside- ja kommertssideteenuseid;

d) liidu lisaväärtus vastavalt järgmistele allkriteeriumidele:

i) see, mil määral suurendab liikuva satelliitside kommertssüsteem liidu tööstusvõimekust kogu digitehnoloogia tarneahelas, muu hulgas seoses satelliitide ja nende tarkvara projekteerimise, ehitamise, orbiidile saatmise ja käitamisega;

ii) liidu tehnoloogiate integreerituse tase, sealhulgas liidu rahastatavate teadus- ja innovatsiooniprogrammide tulemuste kasutamine;

iii) avaliku poliitika eesmärkide saavutamise ning teenuste terviklikkuse, turvalisuse ja kerksuse tagamise määr;

e) kasu tarbijatele ja konkurentsile järgmiste allkriteeriumide kohaselt:

i) teenuste täiemahulise osutamise ajakava 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas ning teenindatavate lõppkasutajate ja/või seadmete arv koos süsteemi erifunktsioonidega teenuse kvaliteedi osas;

ii) osutatavate teenuste ulatus, sealhulgas otseühendusteenuste kasutuselevõtuks vajalikud meetmed;

f) konkurentsi edendamine, sealhulgas hulgitasandi juurdepääsu pakkumise kaudu õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel või üksnes hulgivõrgu pakkumise kaudu;

g) konkurentsiohtude vältimine, eelkõige turgu valitseva seisundi võimaliku tekke või tugevnemise tõttu;

h) tõhus spektrikasutus vastavalt järgmistele allkriteeriumidele:

i) vajaliku spektri kogumaht;

ii) koondandmevoo, antennisüsteemide, kasuliku laadungi liikide, sagedusala taaskasutamise, orbiidi ja liitu teenindavate satelliitide suutlikkusnäitajad;

iii) võime jagada spektrit teiste kasutajatega ja/või nendega 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas tõhusalt koos eksisteerida;

i) punktides a, e ja g nimetamata avaliku poliitika eesmärkide saavutamise ulatus kooskõlas järgmiste allkriteeriumidega:

i) selliste üldhuviteenuste osutamine, mis aitavad kaitsta üldiselt kõigi kodanike või konkreetsete kodanikerühmade tervist ja ohutust;

ii) satelliitsüsteemi koostalitlusvõime ja korrapärase uuendamise tagamine;

iii) süsteemi üldine keskkonnamõju;

j) ühekordse rahalise makse summa ühe MHz kohta taotletava õiguse eest kasutada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas 5 MHz paarissagedusplokki või selle osi.

2. Pärast teist valikuetappi võtab komisjon rakendusaktidega vastu põhjendatud otsuse taotlejate mittevastavuse kohta ja parimate näitajatega taotlejate valimise kohta iga 5 MHz paarissagedusploki jaoks, võttes arvesse artikli 4 lõike 1 punktide b ja c kohastele liikuva satelliitside kommertssüsteemidele kättesaadavat spektrimahtu. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

III PEATÜKK. LIIDU LUBA 2 GHz Liikuva satelliitside SAGEDUSALAS

Artikkel 13

Liidu loa andmine

1. 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalasse kuuluva raadiospektri kasutamiseks väljavalitud taotlejate poolt on vaja liidu luba, mille annab komisjon vastavalt kas artikli 14 lõike 1 või artikli 15 lõike 1 tingimustele.

2. Lõikes 1 osutatud luba hõlmab üldluba liikuva satelliitside teenuste ja liikuva satelliitside teenuseid pakkuvate satelliitvõrkude, sealhulgas maapealsete jaamade ning vajaduse korral maapealsete ja õhusõiduki pardal paiknevate lisakomponentide pakkumiseks, mille suhtes kohaldatakse üksnes lõike 5 kohaselt kindlaks määratud tingimusi, kui neid on.

3. Liidu luba annab volitatud ettevõtjale igas liikmesriigis samad õigused ja kohustused, ilma et tal oleks vaja liikmesriike eraldi teavitada või neilt eraldi luba taotleda.

4. Lõikes 2 osutatud üldluba annab volitatud ettevõtjale direktiivi (EL) 2018/1972 artiklis 15 sätestatud üldloast tulenevad miinimumõigused. Kõnealuse direktiivi artikleid 18 ja 19 kohaldatakse *mutatis mutandis* lõikes 2 osutatud üldloa suhtes seoses [üldloast tulenevate] õiguste ja kohustuste muutmise, piiramise ja tühistamisega.

5. Võttes arvesse raadiospektripoliitika töörühma arvamust, kehtestab komisjon rakendusaktidega sellele loale lõikes 2 osutatud tingimused, mis valitakse direktiivi (EL) 2018/1972 I lisa A osas loetletud tingimuste hulgast ja mille hulka kuulub muu hulgas järgmine:

   a) satelliitvõrkude ja satelliitsideteenuste terviklikkuse, turvalisuse ja vastupidavuse säilitamine;

   b) vastavus küberturvalisuse normidele, sealhulgas IKT tarneahela nõuetele kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX] (küberturvalisuse 2. määrus);

   c) püsiva kontrolli säilitamine kõigi liidu loaga hõlmatud raadiospektrit kasutavate raadiojaamade, sealhulgas maapealsete jaamade ning vajaduse korral maapealsete ja õhusõidukite pardal paiknevate lisakomponentide kaudu edastamise üle, isegi kui nende omanikud, paigaldajad või käitajad on kolmandad isikud või kui need ei asu liidus;

   d) andmete säilitamise ja seadusliku infopüügi kohustuste ning elektrooniliste tõenditega seotud kohustuste täitmine kriminaalmenetluses kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/1543[35]. Esimese lõigu kohaselt vastu võetud rakendusaktis sätestatakse objektiivsed kriteeriumid andmete säilitamise ja seadusliku infopüügi kohustuste ning seaduslike esindajate

[35] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1543, mis käsitleb Euroopa andmeesitamismäärust ja Euroopa andmesäilitamismäärust elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalmenetluses ja kriminaalmenetlusejärgsete vabadusekaotuslike karistuste täitmisele pööramiseks (ELT L 191, 28.7.2023, lk 118, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1543/oj.

määramiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2023/1544[36] ja need seatakse ELi satelliidiloa tingimuseks.

Esimeses lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

6. Lõigetes 1 ja 2 osutatud luba ei vabasta selle omanikku Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu (ITU) raadioeeskirjadest tulenevatest raadiospektri koordineerimise ja jagamise kohustustest seoses liidu olemasolevate või tulevaste satelliitvõrkude või satelliitsideteenustega.

7. Kui liikuva satelliitside kommertssüsteemi pakkuv volitatud ettevõtja erineb turgu valitsevast ettevõtjast, astub volitatud ettevõtja turgu valitseva ettevõtja taotluse korral turgu valitseva ettevõtjaga läbirääkimistesse, et leida lahendus käesoleva ettepaneku vastuvõtmise ajal osutatavate ja taotluste esitamise kutses kirjeldatud teenuste ajutiseks jätkamiseks kuni [viie] aasta jooksul pärast loa andmise kuupäeva. Sellise lahenduse juurde võib kuuluda jagatud juurdepääs piisavale spektrileosale väljavalitud taotleja kasutusõiguse alusel. Kui mõlemad pooled peavad läbirääkimisi heas usus, annavad turgu valitsevad ettevõtjad õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel juurdepääsu oma taristule või intellektuaalomandile ning võivad esitada oma vaidluse vahekohtule kooskõlas liidu õiguse ja liidu õigusele vastava siseriikliku õigusega.

8. Vahekohtu asukoht, milles pooled on kokku leppinud käesolevast määrusest tulenevate või sellega seotud vaidluste või nõuete lahendamiseks, peab olema liidus. See ei piira poolte õigust esitada komisjonile lahendamiseks vaidlusi, mis on tekkinud käesoleva määruse raames. Sellistel juhtudel tegutseb komisjon vaidluste lahendamise asutusena ja kohaldab *mutatis mutandis* direktiivi (EL) 2018/1972 artiklis 26 sätestatud menetlust.

Artikkel 14

Tingimused, mille alusel kasutatakse 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi pakkumiseks

1. Artikli 13 lõike 1 alusel liidu loana antud turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi loa omanik peab täitma järgmised tingimused:

   a) kasutama spektrit peamiselt turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi pakkumiseks;

   b) tasuma ühekordse rahalise makse, nagu on ette nähtud tema taotluses, ja aastatasud 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguste eest;

   c) pakkuma kõigis liikmesriikides turvalisi riigisideteenuseid õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel alljärgnevatele:

      i) liidu või liikmesriigi avaliku sektori asutus või organ, kes on volitatud teostama avalikku võimu;

[36] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1544, millega kehtestatakse määratud majandusüksuste määramise ja esindajate nimetamise ühtlustatud normid elektrooniliste tõendite kogumiseks kriminaalmenetluses (ELT L 191, 28.7.2023, lk 181, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1544/oj.

ii) füüsiline või juriidiline isik, kes tegutseb punktis i osutatud üksuse nimel ja tema kontrolli all.

d) kui see on asjakohane, kasutama olemasolevat suutlikkust, mida ei kasutata turvaliste riigisideteenuste täiemahuliseks osutamiseks, et osutada nõudluse korral kooskõlas lõikega 2 ja eelnevalt kindlaks määratud prioriseerimisprotsessi alusel liikuva satelliitside kommertsteenuseid;

e) nõustuma töötama liidu või liikmesriigi avaliku sektori asutuse või avalikku võimu teostava asutuse nimel või kontrolli all kooskõlas liidu õigusega;

f) tagama turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi integreerimise IRIS^2 süsteemi arhitektuuriga vastavalt määruse (EL) 2023/588 spetsifikatsioonidele ja taotluste esitamise kutsele;

g) kasutama spektrit tõhusalt, täites taotluses täpsustatud aja jooksul artiklites 7 ja 8 sätestatud nõuded ning lisas sätestatud eesmärgid 5 ja 6;

h) kasutama kasutusõigusi viisil, mis on kooskõlas liidu raadiospektripoliitikaga, põhjustamata kahjulikke häireid ühelegi liidus loa saanud või liidu programmidest rahastatavale satelliitsüsteemile;

i) täitma kõiki taotluses või võrdleva valikumenetluse käigus võetud kohustusi kogu spektrikasutusõiguse kehtivusaja jooksul, olenemata menetluse etapist;

j) sooritama tegevusi, mis hõlmavad satelliidi- ja maapealse taristu käitamist, hooldamist, pidevat täiustamist ja kaitset, sealhulgas elutähtsa tehnoloogia ja komponentide täiendamist ja olelusringi haldust;

k) võtma meetmeid, et tagada ELi salastatud teabe kaitse vastavalt määruse (EL) 2021/696 artiklile 43;

l) esitama komisjonile ja sidekomiteele aastaaruande, milles kirjeldatakse üksikasjalikult kavandatud süsteemi arendamise seisu.

2. Turvaliste liikuva satelliitside (hübriid)süsteemide kasutusõiguse omaja peab turvaliste riigisideteenuste osutamist alati tähtsamaks kui liikuva satelliitside kommertsteenuste osutamist.

Kui turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi kasutusõiguse omaja saab artikli 4 lõike 4 kohaselt kasutusõiguse ka liikuva satelliitside kommertssüsteemile, võib ta kasutada kummagi õiguse kohast raadiospektrit mõlema süsteemi jaoks ühiselt, säilitades samal ajal turvaliste riigisideteenuste osutamise tingimusteta prioriteedi.

Liikuva satelliitside kommertsteenuste osutamine ei tohi kahjustada turvaliste riigisideteenuste kvaliteeti ja turvalisust.

3. Komisjon võib spektrikasutusõiguse tühistada vastavalt artikli 19 lõikele 3, kui ta teeb kindlaks, et spekter ei ole viis aastat pärast liidu loa andmise kuupäeva tõhusalt kasutusel. Komisjon määratleb tõhusa spektrikasutuse 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas artikli 19 lõike 1 kohaselt kehtestatud üksikasjalikus järelevalvekorras.

Artikkel 15

Tingimused 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutamiseks liikuva satelliitside kommertssüsteemi pakkumisel

1. Artikli 13 lõike 1 alusel antud liikuva satelliitside kommertssüsteemi loa omanik peab täitma järgmised tingimused:

   a) kasutama spektrit üksnes liikuva satelliitside süsteemi pakkumiseks;

   b) tagama, et liikuva satelliitside süsteemi kosmosepõhine komponent kannab valdavat osa kogu andmeliiklusest;

   c) kasutama spektrit tõhusalt, täites taotluses täpsustatud aja jooksul artiklites 10 ja 11 sätestatud nõuded ning lisas sätestatud eesmärgid 5 ja 6;

   d) kasutama õigust viisil, mis on kooskõlas liidu raadiospektripoliitikaga, eelkõige vältides liidus loa saanud või liidu programmidest rahastatavale satelliitsüsteemile kahjulike häirete põhjustamist või põhjustamise ohtu ning võimaldades kriisi ajal juurdepääsu 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalale selle õiguse alusel ja pädeva asutuse taotlusel, lähtudes eelnevalt kindlaks määratud prioriseerimisprotsessist;

   e) täitma kõiki taotluses või võrdleva valikumenetluse käigus võetud kohustusi kogu spektrikasutusõiguse kehtivusaja jooksul, olenemata menetluse etapist;

   f) tasuma ühekordse rahalise makse, nagu on ette nähtud tema taotluses, ja aastatasud 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguste eest;

   g) pakkuma taotluse korral hulgitasandi juurdepääsu objektiivselt põhjendatud, mittediskrimineerivatel, proportsionaalsetel ja läbipaistvatel tingimustel;

   h) mitte sõlmima jaeteenuste osutajatega ainuõiguslikke kokkuleppeid, kui väljavalitud ettevõtja osutab asjaomases liikmesriigis üle 50 % liikuva satelliitside hulgi- või jaeteenustest;

   i) esitama komisjonile ja komiteele aastaaruande, milles kirjeldatakse üksikasjalikult kavandatud süsteemi arendamise seisu.

2. Komisjon võib spektrikasutusõiguse vastavalt artikli 19 lõikele 3 tühistada, kui ta teeb kindlaks, et viis aastat pärast liidu loa andmise kuupäeva ei ole spekter tõhusalt kasutusel. Komisjon määratleb 5MHz paarissagedusplokkide tõhusa kasutamise 2 GHz liikuva satelliitside sagedusalas artikli 19 lõike 1 kohaselt kehtestatud üksikasjalikus järelevalvekorras.

Artikkel 16

Kasutusõiguste kehtivusaeg ja selle pikendamine

1. Komisjon määrab 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguse kehtivusaja kindlaks vastavalt artikli 14 lõikele 1 ja artikli 15 lõikele 1. See kehtivusaeg on 20 aastat.

2. Väljavalitud ettevõtjad ja kõik nende õigusjärglased peavad kogu kasutusõiguse kehtivusaja jooksul vastama vastuvõetavuse ja kõlblikkuse kriteeriumidele ning loa andmise tingimustele.

3. 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguse kehtivust pikendatakse õiguse omaja taotluse korral üks kord sama pikaks ajaks ja sarnastel tingimustel.

4. Vähemalt viis aastat enne kasutusõiguse kehtivusaja lõppemist võib komisjon otsustada kasutusõigust mitte pikendada, vaid lasta sellel aeguda. Et tagada teenuse

järjepidevus, korraldab komisjon enne kehtivusaja lõppu avatud, läbipaistva ja mittediskrimineeriva valiku- ja loamenetluse, et anda uusi õigusi või pikendada olemasolevaid õigusi teistsuguse kehtivusajaga või teistsugustel tingimustel ühel või mitmel järgmistest põhjustest:

a) liidu või liikmesriigi õiguse kohaste avaliku poliitika eesmärkide täitmine, võttes arvesse ka tehtud investeeringute tähtsust;

b) otsuse nr 676/2002/EÜ artikli 4 kohaselt vastu võetud uue tehnilise rakendusmeetme rakendamine;

c) asjaomase kasutusõigusega seotud tingimuse eiramine õiguste omaja poolt;

d) vajadus soodustada konkurentsi või vältida selle moonutamist;

e) vajadus muuta raadiospektri kasutamine tõhusamaks, pidades silmas tehnoloogia või turu arengut;

f) raadiospektri väärtuse märkimisväärne areng.

5. Pikendamisotsusega kaasneb 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutamise aastatasude ja ühekordsete rahaliste maksete läbivaatamine.

Artikkel 17

Kasutusõiguste üleandmine ja rentimine

1. Liikuva satelliitside kommertssüsteemide kasutusõigusi võib üle anda ainult ettevõtjatele, kes vastavad vastuvõetavuse ja kõlblikkuse kriteeriumidele ning loa andmise tingimustele.

2. Turvaliste liikuva satelliitside (hübriid)süsteemide pakkumise õigusi ei tohi üle anda.

3. Liikuva satelliitside kommertssüsteemide kasutusõiguste omaja teatab komisjonile oma kavatsusest 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala plokkide kasutusõigused üle anda või rentida ning nende õiguste üleandmise või rentimise jõustumiskuupäevast ja tingimustest, ning komisjon avalikustab selle teabe.

4. Komisjon teeb otsuse lubada liikuva satelliitside kommertssüsteemi kasutusõiguste üleandmist või rentimist, välja arvatud juhul, kui:

a) on olemas konkurentsi moonutamise oht;

b) valitseb oht, et uus kasutaja ei suuda täita vastuvõetavuse ja kõlblikkuse kriteeriume või loa andmise tingimusi või kasutusõiguse algse omaja poolt valikumenetluse käigus võetud kohustusi;

c) valitseb oht liidu suveräänsusele, vastupanuvõimele, julgeolekule või kaitsele;

d) valitseb märkimisväärne oht, et teenuse järjepidevus katkeb või et spektrit kasutatakse ebatõhusalt.

e) artikli 4 lõikes 3 sätestatud maksimaalne spektriosa on juba saavutatud.

5. Alates üleandmise või rentimise kuupäevast on ülevõtja või rentnik seotud algsete kasutusõiguse tingimustega ja kohustustega, mille algne kasutusõiguse omaja võttis valikumenetluse käigus. Kasutusõigust ei kasutata sellise teenuse osutamiseks

lõppkasutajatele, mis erineb algselt taotluses kavandatud teenusest, välja arvatud juhul, kui komisjon on selleks loa andnud.

6. Igast kokkuleppest, millega kaasneb muutus väljavalitud ettevõtja üle teostatavas kontrollis, teatatakse komisjonile enne selle jõustumist ja komisjon peab selle heaks kiitma. Komisjon tühistab kasutusõiguse, kui kontrolli üleandmise tagajärjel ei ole mõni artiklites 6–12 sätestatud nõue või kriteerium enam täidetud.

Artikkel 18

Maksed ja tasud 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguste eest

1. 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguse omaja tasub ühekordse rahalise makse, mis kajastab kasutusõiguse väärtust taotleja jaoks ja tagab spektri tõhusa jaotamise. Makse kavandatav summa peab olema taotluses täpsustatud. Taotluse korral võib komisjon lubada, et ühekordne rahaline makse tasutakse osamaksetena.

2. Komisjon määrab kindlaks ühekordse rahalise makse miinimumtaseme, et tagada 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala tõhus eraldamine ning liikuva satelliitside süsteemide ja teenuste tulemuslik kasutuselevõtt ja neisse investeerimine. Taotlejad võtavad seda miinimumtaset oma taotlustes arvesse. Ühekordse makse miinimumtase võib liikuva satelliitside kommertssüsteemide ja turvalise liikuva satelliitside hübriidsüsteemi puhul olla erinev.

3. Komisjon kogub ühekordseid rahalisi makseid otsusega, mis võib olla adresseeritud väljavalitud taotlejatele. Kõigi ühekordsete rahaliste maksete kogusumma eraldatakse digitaalse juhtpositsiooni eesmärkide toetamiseks vastavalt määrusele (EL) [viide], millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond [joonealune märkus], või selle õigusjärglastele. Ühekordset rahalist makset käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) [XXX] (millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond) artikli [5 lõikele 1] ja määruse (EL, Euratom) 2024/2509[37] artikli 21 lõikele 5.

4. Kõik 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguste omajad maksavad aastatasu. Komisjon kehtestab spektriploki või selle osade kohta aastatasud, mis kajastavad kasutusõiguse tegelikku väärtust ja aitavad 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala tõhusalt kasutada. Aastatasud peavad katma vähemalt üldloa, raadiospektriga seotud menetluste ja liidu tasandi loameetmete haldus-, kontrolli- ja jõustamiskulud, sealhulgas loatingimuste, järelevalve ja nõuete täitmisega seotud kulud, samuti kulud, mida kannavad liidu asutused, kes toetavad komisjoni raadiospektri haldamisel.

5. Komisjon või liidu asutus, kes toetab komisjoni spektri haldamisel, kogub aastatasu vastavalt ühele või mitmele otsusele, mis võidakse adresseerida väljavalitud õiguseomajatele. Aastatasudest saadavat tulu käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõikele 5. See tulu eraldatakse hinnanguliste halduskulude katteks, mis on seotud üldloa haldamise, kontrolli ja jõustamisega ning raadiospektriga seotud menetluste ja loameetmetega liidu tasandil,

[37] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

sealhulgas järelevalve ja nõuete täitmisega. Pärast nende kulude katmist alles jäänud tulu tuleb kanda liidu eelarvesse.

6. Hiljemalt [*12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva*] määrab komisjon delegeeritud õigusaktiga kindlaks ühekordse rahalise makse miinimumtasemete ja aastatasude suuruse kehtestamise metoodika ning muud üksikasjad, mis on seotud rahaliste vahendite loomise, kogumise, läbivaatamise, määramise ja vajaduse korral haldamisega. Delegeeritud õigusaktis täpsustatakse ka tulu täpne käsitlemine liidu eelarves ja selle konkreetse kuluga sidumine.

7. Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks aastatasu suuruse ja ühekordse rahalise makse miinimumtasemed, võttes arvesse lõikes 6 osutatud metoodikat. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 3 osutatud menetlusega.

Artikkel 19

Järelevalve ja jõustamine

1. Komisjon ja liikmesriigid [koostöös komitee ja raadiospektripoliitika töörühmaga] jälgivad 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutusõiguste loa omanike vastavust asjakohastele tingimustele, mis on sätestatud artikli 13 lõikes 5, artikli 14 lõikes 1 ja artikli 15 lõikes 1, samuti liidu õigusele ja kohaldatavatele ITU raadioeeskirjadele, ning võtavad asjakohased meetmed kõigi mittevastavuste kõrvaldamiseks.

   Komisjon kehtestab rakendusaktidega 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala kasutamiseks antud liidu lubade koordineeritud järelevalve ja jõustamise üksikasjaliku korra. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

2. Komisjon uurib kõiki väidetavaid konkreetseid liidu loaga seotud tingimuse või käesoleva määruse mis tahes sätte rikkumisi. Raadiospektripoliitika töörühm abistab komisjoni rikkumise läbivaatamisel.

   Kui riigi pädev asutus on arvamusel, et liidu loa omanik ei täida mõnda raadiospektri loa tingimust või käesoleva määruse sätet, teatab ta sellest komisjonile ja raadiospektripoliitika töörühmale.

   Kui komisjon leiab, et liidu loa omanik ei täida mõnda artikli 13 lõikes 5, artikli 14 lõikes 1 või artikli 15 lõikes 1 sätestatud tingimust, teatab ta kõnealusele üksusele oma järeldustest.

3. Käesoleva määruse artiklites 14 või 15 või mujal käesolevas määruses sätestatud tingimuste rikkumise korral võtab komisjon rakendusaktidega vastu asjakohased ja proportsionaalsed parandusmeetmed. Need parandusmeetmed võivad hõlmata eelkõige järgmist:

   a) ajutine või alaline keeld kasutada liidus teatavaid 2 GHz liikuva satelliitside sagedusala plokke satelliitside maapealsete ja õhusõiduki pardal paiknevate lisakomponentide jaoks;

   b) liidu loa peatamine või tühistamine.

   Komisjon võib liidu loa tühistada, kui ta teeb kindlaks, et üks või mitu artikli 14 lõikes 1 ja artikli 15 lõikes 1 loetletud tingimust on jäetud olulisel määral või järjekindlalt täitmata. Liidu loa tühistamise korral võib komisjon lubada ajutiselt spektrit kasutada

kõigil teistel väljavalitud taotlejatel. Liidu loa kehtetuks tunnistamisel algatab komisjon kooskõlas käesoleva määruse artikliga 3 uue valikumenetluse raadiospektri ümberjaotamiseks.

Esimeses lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Komisjon võib määrata ettevõtjatele trahve või sunnirahasid loatingimuste või käesoleva määruse sätete rikkumise eest, välja arvatud artikli 14 lõike 1 punktis b ja artikli 15 lõike 1 punktis f sätestatud tingimused. Kõnealuste trahvide või sunnirahade määramisel võetakse arvesse rikkumise raskusastet ja kestust ning need ei tohi ületada 5 % loaomaniku eelneva majandusaasta ülemaailmsest kogukäibest. Trahve hallatakse kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklitega 107 ja 108.

Riikide pädevad asutused tagavad kõigi komisjoni poolt lõigete 1 ja 2 kohaselt otsustatud meetmete kohaldamise täies ulatuses ja komisjoni määratud tähtaja jooksul.

5. Olenemata käesoleva artikli lõigetest 1–4 kohaldatakse juhul, kui raadiospektritasusid ja -makse ei ole makstud ning kui ei ole täidetud käesoleva määruse artikli 13 lõigetes 2 ja 5 sätestatud tingimused, direktiivi (EL) 2018/1972 artiklis 30 sätestatud menetlust *mutatis mutandis*.

IV PEATÜKK. LÕPPSÄTTED

Artikkel 20

Üleminekusätted

1. Otsuse 2009/449/EÜ kohaselt turgu valitsevatele ettevõtjatele Viasat ja Echostar antud olemasolevate kasutusõiguste kehtivusaega pikendatakse taotluse alusel kahe aasta võrra vastavalt käesoleva määruse jõustumise kuupäeval kohaldatavatele loatingimustele. Selline pikendamine on kasulik turgu valitsevatele ettevõtjatele ja seda tehakse üksnes selleks, et tagada osutatavate teenuste järjepidevus vähemalt viieks aastaks enne käesoleva määruse jõustumist. Sellise pikendamise tingimusena ei tohi pikendusperioodi jooksul õigusi üle anda, rentida ega allrentida. Järelevalve- ja jõustamiseeskirjade kooskõlastatud kohaldamise eesmärgil kohaldatakse jätkuvalt komisjoni 10. oktoobri 2011. aasta otsust 2011/667[38].
2. Pikendusperioodi ajal võib komisjon kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud menetlusega teha otsuse kehtestada asjaomases sagedusalas katsetamiseks ja eksperimentaalseks kasutamiseks jagamistingimused.

Artikkel 21

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 5 lõikes 7 ja artikli 18 lõikes 6 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [*käesoleva määruse jõustumise kuupäev*].
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 lõikes 7 ja artikli 18 lõikes 6 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtete kohaselt iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 5 lõike 7 ja artikli 18 lõike 6 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavakstegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

[38]Komisjoni 10. oktoober 2011. aasta otsus liikuva satelliitside teenuseid käsitlevate jõustamiseeskirjade kooskõlastatud kohaldamise meetodite kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 626/2008/EÜ artikli 9 lõikele 3 (ELT L 265, 11.10.2011, lk 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/667/oj.

Artikkel 22

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab direktiivi (EL) 2018/1972 artikli 118 kohaselt moodustatud komitee (edaspidi „sidekomitee“). See toimub määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Kui on viidatud käesolevale lõikele, kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
3. Kui on viidatud käesolevale lõikele, kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 23

Kehtetuks tunnistamine

Otsus nr 626/2008/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates [kuupäev].

Artikkel 24

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel *president*	*Nõukogu nimel* *eesistuja*

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK.....

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus.....

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad.....

1.3. Eesmärgid.....

1.3.1. Üldeesmärgid.....

1.3.2. Erieesmärgid.....

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju.....

1.3.4. Tulemusnäitajad.....

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb.....

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused.....

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava.....

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.....

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid.....

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega.....

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus.....

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id).....

2. HALDUSMEETMED.....

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid.....

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus.....

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed.....

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU.....

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele.....
3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....
3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....
3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade.....
3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....
3.2.4. Hinnanguline personalivajadus.....
3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest.....
3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....
3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....
3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus.....3.2.8. .....Detsentraliseeritud asutuse hinnanguline personali- ja assigneeringute vajadus
3.3. Hinnanguline mõju tuludele.....
4. DIGIMÕÕDE.....
4.1. Diginõuded.....
4.2. Andmed.....4.3. .....Andmevood
4.4. Digilahendused.....
4.5. Koostalitlusvõime hindamine.....
4.6. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed.....

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse ühtlustatud 2 GHz sagedusala kasutavate liikuva satelliitside teenuseid pakkuvate süsteemidega seotud lubade andmise korda ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 626/2008/EÜ

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Raadiospektripoliitika

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Kvaliteetse, usaldusväärse ja vastupidava ühenduse tagamine kõigile, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel, on ELi jaoks äärmiselt oluline, et säilitada liidu konkurentsieelis ja sotsiaalsed standardid. Selleks on vaja vähendada tehnoloogilist sõltuvust kogu väärtusahelas. Kavandatud sekkumise peamine eesmärk on tihedalt seotud Draghi, Letta ja Niinistö aruannete põhijäreldustega.

ELi digikümnendi poliitikaprogrammis 2030 ja tehisintellektistrateegias rõhutatakse täiustatud digivõrgutaristu olulisust konkurentsivõime ja innovatsiooni edendamisel Euroopa tööstuses ja digitaalmajanduses. Taristu arendamine on seotud turu konkurentsivõime parandamisega ning hõlmab tõkete kõrvaldamist, õiglase regulatiivse keskkonna loomist ja piiriüleste teenuste hõlbustamist.

1.3.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr 1:

toetada üleeuroopaliste satelliidivõrkude ja uuenduslike teenuste kasutuselevõttu liikuva satelliitside sagedusalas.

Algatuse eesmärk on kehtestada liikuva satelliitside sagedusalas üleeuroopalised satelliidiload, millega tagatakse litsentsisaajate valimise, spektri eraldamise ja nõuete täitmise tagamise ühtlustatud raamistik ning kõrvaldatakse seega killustatus ja regulatiivne ebakindlus. See võimaldab täielikult ära kasutada ühtset turgu, parandada kosmosesektoris ühenduvust, edendades innovatsiooni, mastaapsust ja õiglast konkurentsi kogu väärtusahelas, ja lõppkokkuvõttes tugevdada ELi tööstuslikku ja teaduslikku võimekust.

Erieesmärk nr 2:

tagada liikuva satelliitside spektri ja teenuste strateegiline ja turvaline kasutuselevõtt.

Võttes arvesse muutuvat geopoliitilist konteksti ja satelliitsüsteemide ülemaailmse levikuga seotud turvanõudeid, on vaja tagada, et satelliidioperaatorid, kellel on õigus kasutada liidus liikuva satelliitside teenuste jaoks eraldatud piiratud spektriressursse, valitakse strateegiliselt ja tõhusalt. Selleks et täiustada riikliku satelliitside suutlikkust, peab valikumenetlus kaitsma ELi huve seoses turvalisuse, vastupanuvõime, tehnoloogilise juhtpositsiooni ja digitaalse suveräänsusega, toetades samal ajal ELi kosmosepoliitikat, et edendada uuenduslikku ja turvalist ühenduvust, ELi majandusjulgeolekut ja ülemaailmset konkurentsivõimet.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Satelliidioperaatorid: saavad kasu kahjulike raadiohäireprobleemide kõrvaldamise tõhusatest lahendustest (millega tagatakse, et osalejad järgivad õigusnorme, sest satelliidieeskirjade järgimist tagatakse koordineeritud viisil). Muu kasu: kiirem turule sisenemine ning elektroonilise side võrkude ja teenuste kasutuselevõtt, millega välditakse viivitustest tulenevat tulude vähenemist, regulatiivsete tingimuste suurem järjepidevus, uuenduslikud piiriülesed teenused, nt ettevõtjalt ettevõtjatele pakutavad teenused ja kosmosevaldkonnas tegutsevad uued VKEd. Kokkuhoid tuleneb ka sellest, et täita tuleb ainult ühte loa andmise tingimuste kogumit ja piiratakse spektrilubade andmise võimalikust aeglusest tingitud tulude vähenemist. Kokku võiksid digitaalse ühtse satelliidituru kulud hinnanguliselt väheneda 60–80 %, mis tähendab operaatoritele vähemalt 10–15 miljoni euro suurust säästu aastas. Tarbijad: suurem tarbija kasu tänu õigeaegselt kättesaadavatele uuenduslikele uutele kosmoseteenustele, vähem lünki levialas ja vähem regulatiivset ebakindlust (nt vähendab kuu aega kestev kogu ELi hõlmav teenuse katkemine tarbija ülejääki hinnanguliselt mitmekümne miljoni euro võrra olenevalt teenuse asendatavusest ja katkestusest mõjutatud kasutajate arvust). Suurem kasu üleeuroopalistest otseühenduse teenustest, suurem teabevahetusvõime suurõnnetuste ja hädaolukordade korral puuduliku ühendusega piirkondades. Turvalisemad võrgud. Riikide haldusasutused: liikuva satelliitside lubade stabiilsest arvust tulenev sääst ja kogukulude vähenemine. Valitsusasutuste kasutajad saavad oma toimingute tegemiseks juurdepääsu suurema suutlikkusega turvalistele ja sõltumatutele otseühenduse süsteemidele.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Eesmärk nr 1: toetada üleeuroopaliste satelliidivõrkude ja uuenduslike teenuste kasutuselevõttu liikuva satelliitside sagedusalas Piiriülest üldist lubade andmise korda kasutavate pakkujate arv Uute ELi liikuva satelliitside loa saajate arv Satelliidiloa nõuete täitmisele kuluv aeg Raadiohäireprobleemide lahendamisel tulemuslike täitemenetluste arv Õigeaegselt ja tõhusalt lahendatud ELi raadiohäireprobleemide arv Näitaja: ELis kosmoseside häiretega seotud kaebuste lahendamisele keskmiselt kuluv aeg *Eesmärk nr 2: tagada satelliidispektri ja -teenuste strateegiline ja turvaline kasutuselevõtt* Kahesugust kasutust võimaldavate võimete arv (tsiviil- ja julgeolekualane koostoime) Koostalitlusvõime IRIS² raamistikuga

ELi tarnijatelt hangitud elutähtsate kosmose- ja maapealsete komponentide arv Süsteemikomponentide arv, mille puhul puudub suure riskiga sõltuvus kolmandatest riikidest

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

☐ uut meedet

☐ uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest[39]

☒ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Määrus jõustub kohe pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas. **Valikumenetlus** Komisjon korraldab sidekomitee abiga võrdleva menetluse ja võtab rakendusaktiga vastu taotluste esitamise kutse. Komisjon võib nõuda taotlejatelt vastuvõetavuse kriteeriumidele vastavuse tõendamiseks lisateabe esitamist kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, mis võib olla 5–20 tööpäeva. Esimene valikuetapp, milles komisjon hindab, kas taotlejate asjaomased liikuva satelliitside süsteemid vastavad tehnilise ja kaubandusliku arengu tasemele esitatud nõuetele, algab 40 tööpäeva jooksul pärast vastuvõetavuse kriteeriumide avaldamist. Kui valikumenetlust ei lõpetata esimese valikuetapiga liiga suure sagedusnõudluse tõttu, korraldab komisjon teise valikuetapi ja võtab vajaduse korral välisekspertide komisjoni aruandele tuginedes vastu otsuse kõlblikuks tunnistatud taotlejate valimise kohta, võttes arvesse nende paremusjärjestust ja liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kättesaadavat spektriosa. **Liidu luba liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks** Komisjon määrab 12 kuud pärast käesoleva õigusakti vastuvõtmist kindlaks liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamise eest makstavate tasude suuruse, kasutades delegeeritud õigusaktiga vastu võetud metoodikat.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (*ex-ante*) Euroopa konkurentsivõime tugevdamine sõltub kiire, turvalise ja vastupidava digitaristu kättesaadavusest. Satelliidiühenduse valdkond areneb kiiresti tänu maapealsete ja satelliitsidevõrkude omavahelisele seotusele, suurenevale virtualiseerimisele ja tehisintellekti integreerimisele võrguhaldusesse ja teenuste

[39]Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

osutamisse. Selles dünaamilises keskkonnas on oht, et liikmesriikide killustatud lähenemisviisid põhjustavad vastuolulisi regulatiivseid tingimusi ja koormavaid haldusmenetlusi, võivad takistada investeeringuid, aeglustada innovatsiooni ja kahjustada ühtse turu nõuetekohast toimimist. Otsuse nr 626/2008/EÜ täitmisest saadud kogemused näitasid, et liikmesriikide erinevate loa andmise tavade ja aeglase rakendamisega kaasneb liikuva satelliitside teenuste aeglasem kasutuselevõtt turul, mis takistab Euroopa tarbijate juurdepääsu uuenduslikele teenustele. Võttes arvesse satelliitside piiriülest olemust ja turvalise ühenduse strateegilist tähtsust, on vaja liidu tasandi meetmeid, et kehtestada liikuva satelliitside suhtes ühtlustatud õigusraamistik, vähendada halduslikku keerukust ja tagada, et tekkivaid probleeme lahendatakse kogu ELis sidusalt, tulemuslikult ja õigeaegselt.

Oodatav tekkiv ELi lisaväärtus (*ex-post*)

ELi meede peaks looma selgema lisaväärtuse võrreldes sellega, mida saavutaksid liikmesriigid üksi. Liidu tasandi tegevus

– looks õiguskindluse ja regulatiivse ühtluse kogu ELis, vältides erinevaid riigisiseseid õigusnorme, mis piiraksid piiriüleseid teenuseid ja ühtse turu potentsiaali täielikku ärakasutamist;

– kiirendaks üleeuroopaliste satelliitsidevõrkude kasutuselevõttu tänu haldusmenetluste lihtsustamisele ja ühtlustamisele, millega vähendatakse regulatiivset keerukust ja turule sisenemise aega;

– suurendaks üldist tulemuslikkust ja tõhusust, sest ühiseid probleeme lahendatakse liidu tasandil, mitte koordineerimata riiklike meetmetega, mis tekitavad dubleerimise ja ebakõlade ohtu.

Kokkuvõttes peaks ELi tasandil sekkumine andma kiiremaid, sidusamaid ja kulutõhusamaid tulemusi, millest tulenev kasu jääks saamata, kui liikmesriigid tegutseksid eraldi.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Ettepanek on osa digivõrkude õigusakti paketist ning põhineb elektroonilise side sektori normide ja liikuva satelliitside teenuseid käsitleva otsuse nr 626/2008 rakendamisel saadud praktilistel kogemustel, nagu on kirjeldatud digivõrkude õigusakti mõjuhinnangule lisatud komisjoni talituste töödokumendis (11. lisa – Euroopa elektroonilise side seadustiku, BERECi määruse, raadiospektripoliitika programmi hindamine). Kehtiva õigusraamistiku hindamisaruandes on välja toodud mitu satelliidilubade väljaandmise ja selle üle tehtava järelevalvega seotud konkreetset puudust. Ettepanek tugineb ka ulatuslikule konsulteerimisele sidusrühmadega vastavalt sidusrühmadega konsulteerimise strateegiale, mis on kokkuvõtlikult esitatud komisjoni talituste töödokumendi 2. lisas, ja 2025. aasta juunis toimunud liikuva satelliitside teenuseid käsitleva sihtkonsultatsiooni tulemustele.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Ettepanek on kooskõlas mitmeaastase finantsraamistikuga, sest ajakohastatud normid tagavad elektroonilise side turu õigusraamistiku jätkumise ja liikuva satelliitside süsteemide jaoks liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala jätkuva kättesaadavuse ELis. Ettepanek toetab ka liidu satelliitide abil tagatava vastupidavuse, ühenduvuse ja

turvalisuse taristu (IRIS²) kasutuselevõttu, mis on kavandatud pakkuma liidule ja selle liikmesriikidele turvalisi, vastupidavaid ja suure jõudlusega sideteenuseid ning võimaldab osutada ka kaubanduslikke lairibateenuseid.

Ettepanek tugineb struktuuridele ja mehhanismidele, mis on töötatud välja digivõrkude õigusakti ettepaneku (SEC(2026) 14 final) kontekstis, ning tagab nendega kooskõlastamise – konkreetsemalt toob ettepanek lisatulu ajakohastatud ja detsentraliseeritud asutuse digivõrkude ameti nõuetekohase toimimise toetamiseks.

Ettepanek on kooskõlas ka praegu läbirääkimiste all oleva ettepanekuga võtta vastu määrus liidus toimuva kosmosetegevuse ohutuse, kerksuse ja kestlikkuse kohta (SEC(2025) 335 final (kosmosetegevuse määrus)) ja digivaldkonna koondpaketi ettepanekuga (ettepanek, millega muudetakse määrusi (EL) 2016/679, (EL) 2018/1724, (EL) 2018/1725 ja (EL) 2023/2854 ning direktiive 2002/58/EÜ, (EL) 2022/2555 ja (EL) 2022/2557 seoses digivaldkonna õigusraamistiku lihtsustamisega ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2018/1807, (EL) 2019/1150, (EL) 2022/868 ja direktiiv (EL) 2019/1024).

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Komisjonile määratud tegevusvaldkondade haldamine vastab komisjoni praegustele volitustele, kuid satelliitsidega seotud meetmete suurenev ulatus nõuab täiendavaid erialateadmisi. Satelliitsidega seotud valiku- ja loamenetluste (sealhulgas ITU põhimõtete järelevalve ja koordineeritud täitmise tagamine) suureneva tehnilise ja tegevusliku keerukuse tõttu on vaja spetsialiste, kellel on kõrgetasemelised teadmised spektrihaldusest, seiretehnoloogiast, satelliitidest ja rahvusvahelistest koordineerimismehhanismidest. Uued ülesanded tugevdavad majanduslikku, tehnilist ja regulatiivset suutlikkust. Lisaks on vaja erialateadmisi lubade andmise süsteemide ning nendega seotud menetluste ja normide kohta, sealhulgas riigi julgeoleku valdkonnas. Üldiselt on nende uute satelliitsidega seotud ülesannete ulatuse, tundlikkuse ja piiriülese olemuse tõttu vaja värvata spetsialiseerunud eksperte, et tagada tulemuslik rakendamine ja sidusus kogu liidus.

Samuti arendatakse koostoimet liikmesriikide sisemiste tehniliste struktuuridega, eelkõige seoses liikuva satelliitside teenuste jaoks satelliidilubade andmise järelevalvega.

1.6. ETTEPANEKU/ALGATUSE JA SELLE FINANTSMÕJU KESTUS

☐ piiratud kestusega

– ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

– ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ piiramatu kestusega

– Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,

– millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. KAVANDATUD EELARVE TÄITMISE VIIS(ID)

☒ **Eelarve otsene täitmine** komisjoni poolt

– ☒ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

– ☐ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

☒ **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

– ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

– ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

– ☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

– ☒ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

– ☐ avalik-õiguslikele asutustele;

– ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;

– ☐ liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

Komisjoni puhul on ette nähtud eelarve otsene täitmine ja uue digivõrkude ameti puhul, mis aitab rakendada liikuva satelliitside määrust pärast seda, kui see digivõrkude õigusaktiga kehtestatakse, on eelarve täitmise meetod eelarve kaudne täitmine vastavalt finantsmääruse artiklile 70.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Selleks et toetada määruse järjepidevat rakendamist ja tulemuslikku järelevalvet, peaks komisjon koos liikmesriikidega võtma asjakohaseid meetmeid, et tagada liidu lubade tulemuslik järelevalve ja nõuete täitmise tagamine. Rakendusaktidega võetakse vastu järelevalve kord, et hinnata teenuste osutamist ja spektri tulemuslikku kasutamist, ning see peaks põhinema liikmesriikide suutlikkusel ja koostööl Euroopa Kosmoseagentuuriga.

Turvaliste liikuva satelliitside kommertssüsteemide pakkumiseks antava liidu loa tingimused hõlmavad kohustust esitada komisjonile ja sidekomiteele aastaaruanne, milles kirjeldatakse üksikasjalikult nende süsteemide arendamisega seotud olukorda.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Määrusega kehtestatakse uus poliitikaraamistik ühtlustatud normide jaoks, millega reguleeritakse liikuva satelliitside teenuste osutamist 2 GHz sagedusalas, toetades samal ajal liidu poliitikaeesmärke, milleks on julgeolek, vastupidavus ja tööstuslik konkurentsivõime. Liikuva satelliitside määruse eesmärk on lihtsustada ja parandada liikuvat satelliitsidet käsitleva õigusraamistiku koordineerimist ning võimaldada teenusepakkujatel ühtsel turul tulemuslikumalt tegutseda ja uuendusi ellu viia. Need eesmärgid nõuavad suuremat kooskõlastamist ja tegevussuutlikkust ELi tasandil, mis omakorda nõuab sihipäraseid ja proportsionaalseid eelarvevahendeid.

Liikuva satelliitside määruses ja digivõrkude õigusaktis sätestatud normid nõuavad tugevdatud järjepidevuse mehhanismi kohustuste piiriüleseks kohaldamiseks. Selleks on vaja liidus tõhustatud elektroonilise side juhtimist, mis suudaks pakkuda haldus-, tehnilist ja analüütilist tuge liikmesriikide reguleerivatele asutustele ja ELi institutsioonidele, et tagada liidu õiguse ühetaoline kohaldamine ja kooskõla ELi tasandi poliitikaeesmärkidega.

Liikuva satelliitside teenustega seotud uute ülesannete täitmiseks on vaja täiendavaid inimressursse. Liikuva satelliitside määruse rakendamiseks ja täitmise tagamiseks on komisjonil lisaks vaja viis täistööajale taandatud töötajat ja kui digivõrkude õigusaktiga luuakse digivõrkude amet, saab komisjon sellelt veel tuge, näiteks aastatasude kogumisel. Aastatasudest rahastatakse ka digivõrkude ameti suurenenud kulusid (vt digivõrkude õigusakti finants- ja digiselgitus). Kavandatav töötajate arv on otseselt seotud uute kohustuste mahu ja keerukusega ning kajastab kõige kulutõhusamat varianti; samal ajal välditakse dubleerimist riigi tasandil ja vähendatakse turuosaliste halduskoormust.

Maksete puhul järgitakse ELi tavapäraseid eelarvemenetlusi, sealhulgas iga-aastased kulukohustused ja maksed kooskõlas finantsmäärusega ja kohaldatava mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärade piires; seda toetatakse tasudest makstavate iga-aastaste toetustega, et katta lisaülesannetega seotud kulud, sealhulgas pikaajalised kulud. Kulude suhtes kohaldatakse komisjoni sisekontrolliraamistikku, mis hõlmab eelkontrolle, järelauditeid, tulemuslikkuse seiret ja aruandlust. Sellise

kontrollistrateegiaga tagatakse usaldusväärne finantsjuhtimine, kulude seaduslikkus ja korrektsus ning liidu vahendite tulemuslik kasutamine.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Algatuses kavandatu kohaselt kogub ettevõtjate makstavad tasud esialgu komisjon, kuid tasude kogumise ülesande võib üle anda digivõrkude ametile pärast seda, kui see digivõrkude õigusaktiga luuakse. Digivõrkude õigusaktis kehtestatavate juhtimist käsitlevate sätetega luuakse digivõrkude ameti kui BERECit ja raadiospektripoliitika ametit toetava liidu organi jaoks terviklik organisatsiooniline, finants- ja vastutusraamistik. Digivõrkude õigusaktis määratakse kindlaks digivõrkude ameti ülesanded ning eelarve- ja personalinormid, samuti tagatakse läbipaistvus, usaldusväärne finantsjuhtimine ja tulemuslik järelevalve, sealhulgas pettusevastased, auditi- ja hindamismehhanismid.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

Mis puutub sidekomitee ja raadiospektripoliitika töörühma koosolekute kuludesse, siis näivad tavapärased kontrollimenetlused piisavad, arvestades tehingute väikest väärtust (nt koosolekul osaleva delegaadi sõidukulude hüvitamine, toitlustuskulud).

Digivõrkude õigusakti ettepaneku kohaselt raadiospektripoliitika töörühma (ja selle allrühmi) asendava raadiospektripoliitika ameti kulud võtab üle digivõrkude amet, kes pakub raadiospektripoliitika ametile haldustuge. Digivõrkude ameti operatiivsete ja tegevuskulude jaoks on kehtestatud sisekontrollisüsteem vastavalt digivõrkude õigusakti kohasele organisatsioonilisele, finants- ja vastutusraamistikule (VII osa. Juhtimine).

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Komisjoni suhtes kohaldatavad olemasolevad pettuste ennetamise meetmed hõlmavad käesoleva määruse täitmiseks vajalikke lisaassigneeringuid.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

Käesolevat finants- ja digiselgitust ning eelkõige selle punkti 3.3, milles käsitletakse mõju tuludele, tuleb lugeda koos digivõrkude õigusakti finants- ja digiselgitusega ning seda täiendavana.

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

  Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud / liigendamata[40]	EFTA riigid[41]	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid[42]	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
	Tasudest saadav tulu / spektritasu [XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/ liigendamata	EI	EI	EI	EI
	Elektrooniline side (eelisõigus) X.YY.YY.YY]	Liigendatud/ liigendamata	JAH	EI	EI	EI

[40]Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.
[41]EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.
[42]Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik			Nr							
DG: CNECT			Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028 –2034 KOKKU**
Tegevusassigneeringud[43]< eCOMM>										
Eelarverida	Kulukohustused	(1a)	0,300							0,300
	Maksed	(2a)		0,300						**0,300**
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)								**0**
	Maksed	(2b)								**0**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud[44]										
Eelarverida		(3)								
DG CNECT assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	**0,300**							**0,300**
	Maksed	= 2a + 2b + 3		**0,300**						**0,300**

[43] eComm.

[44] Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

			Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI <….> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	**0,300**							**0,300**
	Maksed	= 5 + 6		**0,300**						**0,300**
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik			4	„Halduskulud“[45]						

DG: <CNECT >		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
• Personalikulud		1,479	1,479	1,479	1,479	1,479	1,479	1,479	**10,353**
• Muud halduskulud		0,062	0,062	0,021	0,021	0,021	0,021	0,021	**0,229**
DG <CNECT> **KOKKU**	Assigneeringud	**1,541**	**1,541**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**10,582**

[45]Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada aastaseid keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	**1,541**	**1,541**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**10,582**

		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	**1,541**	**1,541**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**10,582**
RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU	Maksed								

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	2028–2034 KOKKU
RUBRIIK 4								
Personalikulud	1,479	1,479	1,479	1,479	1,479	1,479	1,479	**10,353**
Muud halduskulud	0,062	0,062	0,021	0,021	0,021	0,021	0,021	**0,229**
RUBRIIK 4 kokku	**1,541**	**1,541**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**10,582**
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
KOKKU	**1,541**	**1,541**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**1,500**	**10,582**

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	6	6	6	6	6	6	6
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
(Kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
(Otsene teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	3	3	3	3	3	3	3
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0

Haldustoetuse eelarverida	- peakorteris	0	0	0	0	0	0	0
[XX.01.YY.YY]	- ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 4		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 4 välja jäävad kulud		0	0	0	0	0	0	0
KOKKU		**9**	**9**	**9**	**9**	**9**	**9**	**9**

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	**Erakorraline lisapersonal***		
		Rahastatakse rubriigist 4 või teadusuuringute eelarveridadelt	**Rahastatakse BA ridadelt**	**Rahastatakse tasudest**
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	3	3	ei kohaldata	
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	1	2		

Kokku on sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadis (DG CNECT) algatuse jaoks taotletud 4 täistööajale taandatud töötajat, kes paigutatakse ümber, sealhulgas 3 ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohta ja 1 koosseisuväline töötaja (lepingulised töötajad ja liikmesriikide lähetatud eksperdid). Lisaks olemasolevatele ressurssidele on algatuse täielikuks ja tulemuslikuks elluviimiseks vaja erakorralist lisapersonali (5 täistööaja ekvivalenti – 3 ametnikku ja 2 koosseisuvälist töötajat (lepingulised töötajad ja liikmesriikide lähetatud eksperdid)), kes täiendavad praegust töötajate arvu.

Sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat ei saa olemasolevate inimressurssidega võtta enda peale liikuva satelliitside määruse ettepanekuga ettenähtud uusi ülesandeid.

Nende valdkondade eest vastutav spektrialaste ja satelliitside küsimustega tegelev juhtüksus on väga väike ning haldab juba suurt hulka tehniliselt keerukaid ja ajatundlikke toimikuid, mis on seotud ELi spektripoliitika kõigi aspektidega. Sisehindamise tulemuste kohaselt ei ole üksus võimeline võtma lisakohustusi, ilma et see kahjustaks käimasolevat põhitööd või ELi tasandi spektri- ja satelliitsidepoliitika koordineerimise kvaliteeti ja õigeaegsust. Teistel üksustel ei ole ülemäärast personali ega spetsiifilisi tehnilisi erialateadmisi, mis on vajalikud tõhusaks tööks

satelliitside, täiustatud spektritehnoloogia, häirete haldamise või satelliitotseühenduse areneva ökosüsteemi valdkonnas. Need on väga uuenduslikud ja tehniliselt nõudlikud valdkonnad, kus üldisemat laadi ametiprofiilid või mitteseotud poliitikavaldkondadest ümberpaigutatud töötajad ei saa asendada spetsialiseerunud eksperte. Ettepanekus ette nähtud ülesanded nõuavad põhjalikke valdkonnapõhiseid teadmisi ning pidevat koostööd riikide ametiasutuste, tööstuse ja rahvusvaheliste organitega. Arvestades olemasolevat väga väikest meeskonda, juba olemasolevat suurt töökoormust (sh raadiospektripoliitika töörühma sekretariaat, mis koosneb ühest inimesest) ning satelliitside ja spektriga seotud töö spetsiifilist olemust, on täiendavad sihtotstarbelised ametikohad komisjoni jaoks hädavajalikud, et täita ettepanekuga määratud uusi kohustusi.

Töötajate kategooriad on täpsustatud allpool esitatud tabelis. Töötajate arvu ja taotletud assigneeringuid tuleks käsitada soovituslikena ning need ei tohiks mõjutada tulevase mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemusi.

Ametnikud ja ajutised töötajad	Uued ülesanded: liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks valikumenetluste korraldamine ja rakendamine, taotluste esitamise kutse kindlaksmääramine ning delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide koostamine (st taotluste esitamise kutse, liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamise aastatasude kuluarvestusmetoodika kindlaksmääramine, ühekordse tasu mehhanismi rakendamine); – sidekomitee ja selle liikuva satelliitside allrühma täiendavate koosolekute juhtimine ja korraldamine, et arutada läbi ja kiita heaks liikuva satelliitside määrusega ette nähtud rakendusakte; – liidu lubade andmine liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas, k.a kosmose- ja maapealsed komponendid; – liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala tasude kogumine; – liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks liidu lubade andmise suhtes kohaldatavate tingimuste järgimise järelevalve ja nende täitmise tagamine; – liidu lubade tingimuste koordineeritud täitmise tagamise juhtimine, k.a kahjulikud raadiohäired ja ITU raadioeeskirjade rikkumine.
Koosseisuvälised töötajad	Uued ülesanded: liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks valikumenetluste korraldamine ja rakendamine, taotluste esitamise kutse kindlaksmääramine ning delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide koostamine (st taotluste esitamise kutse, liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamise aastatasu kuluarvestusmetoodika kindlaksmääramine, ühekordse tasu mehhanismi rakendamine); – sidekomitee ja selle liikuva satelliitside allrühma täiendavate koosolekute juhtimine ja korraldamine, et arutada läbi ja kiita heaks liikuva satelliitside määrusega ette nähtud rakendusakte; – liidu lubade andmine liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas, k.a kosmose- ja maapealsed komponendid; – liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala tasude kogumine; – liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks liidu lubade andmise suhtes kohaldatavate tingimuste järgimise järelevalve ja nende täitmise tagamine. Liidu lubade tingimuste koordineeritud täitmise tagamise juhtimine, k.a kahjulikud raadiohäired ja ITU raadioeeskirjade rikkumised.

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU
RUBRIIK 4								
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0	0	0	0	0	0	0	**0**
RUBRIIK 4 kokku	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0	0	0	0	0	0	0	**0**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
KOKKU	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

– ☐ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu

– ☒ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu

Lisaks komisjoni / sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadi olemasolevatele ressurssidele on algatuse täielikuks ja tulemuslikuks elluviimiseks vaja erakorralist lisapersonali (5 täistööaja ekvivalenti – 3 ametnikku ja 2 koosseisuvälist töötajat (lepingulised töötajad või riikide lähetatud eksperdid)).

– ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

– ☐ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

– ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Kokku
Kolmandate riikide vabatahtlikud osamaksed	0	0	0	0	0	0	0	0

Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU	0	0	0	0	0	0	0	0

3.2.8. Detsentraliseeritud asutuse hinnanguline personali- ja assigneeringute vajadus

Käesoleva algatuse kohaselt ei vaja detsentraliseeritud asutus lisapersonali.

	1. .
	.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

– ☐ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

– ☒ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

– ☐ omavahenditele

– ☒ muudele tuludele

– ☒ märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju						
		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**
Euroopa liikuva satelliitside spektrikasutamise aastatasu		**0**	**Digivõrkude õigusaktifinants- ja digiselgituses kajastatud summade osaline eelarvestus**	**Digivõrkude õigusaktifinants- ja digiselgituses kajastatud summade osaline eelarvestus**	**Digivõrkude õigusaktifinants- ja digiselgituses kajastatud summade osaline eelarvestus**	**Digivõrkude õigusaktifinants- ja digiselgituses kajastatud summade osaline eelarvestus**	**Digivõrkude õigusaktifinants- ja digiselgituses kajastatud summade osaline eelarvestus**	**Digivõrkude õigusaktifinants- ja digiselgituses kajastatud summade osaline eelarvestus**
Euroopa liikuva satelliitside ühekordne tasu (spektrihind)		**0**	**Täpsustatakse hiljem**	**Täpsustatakse hiljem**	**Täpsustatakse hiljem**	**Täpsustatakse hiljem**	**Täpsustatakse hiljem**	**Täpsustatakse hiljem**

Spektri tõhusale kasutamisele kaasaaitamiseks kehtestatakse Euroopa liikuva satelliitside spektri kasutamise eest makstav aastatasu, mis kajastab kehtiva spektrikasutusõiguse väärtust ning katab vähemalt liikuva satelliitside teenuste ja võrkude pakkumise üldloa haldamise, kontrolli ja tingimuste täitmise tagamise kulud, samuti liidu tasandil võetud spektrimenetluste ja loa andmise menetlustega seotud kulud, sealhulgas loa andmise tingimuste kindlaksmääramise ja tingimuste täitmise üle tehtava järelevalve kulud, k.a kõikide spektri haldamisel komisjoni abistavate liidu asutuste kantud kulud.

Liikuva satelliitside spektri kasutamise aastatasu kataks ka uue digivõrkude ameti kulud, kui see asutatakse, nagu on kavandatud digivõrkude õigusakti finants- ja digiselgituses, BERECi Büroo praegune eelarverida asendatakse aga digivõrkude õigusakti finants- ja digiselgituse kohaselt digivõrkude ameti omaga.

Aastatasu kohaldatakse valitud operaatorite suhtes, kes on liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutusõiguse omajad. Komisjon määrab delegeeritud õigusaktiga kindlaks ühekordse tasu ja aastatasu miinimummäära arvutamise metoodika ja muud üksikasjad, mis on seotud rahaliste vahendite kehtestamise, kogumise, jaotamise ja vajaduse korral haldamisega.

Komisjon või spektri haldamisel komisjoni abistav liidu asutus kogub aastatasusid viisil, mis sätestatakse ühes või mitmes valitud kasutusõiguse omajatele adresseeritud otsuses. Aastatasudest saadud tulu käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõikele 5. Selle tulu saab eraldada liidu tasandi spektrimenetluste ja loa andmise meetmetega seotud halduskulude, sealhulgas järelevalve ja nõuete järgimisega seotud kulude katmiseks. Pärast nende kulude katmist alles jäänud tulu kantakse liidu eelarvesse.

Liikuva satelliitside ühekordne tasu (spektri hind) määratakse selleks, et aidata kaasa liikuva satelliitside süsteemi pakkumiseks ette nähtud piiratud spektri tõhusale jaotamisele; see näitab taotleja valmidust maksta ja kajastab seega konkreetsele taotlejale antud õiguse väärtust. Ühekordset tasu maksavad edukad taotlejad valikumenetluses esitatud pakkumuse alusel (nt võrdleva valikumenetluse raames oleks üks valikukriteeriumeid tasu). Ühekordse tasu suurus võrduks summaga, mille maksmise kohustuse on iga valitud taotleja endale esitatud taotluses võtnud. Komisjon võib lubada ühekordse tasu maksmist perioodiliste osamaksetena.

Komisjon võib rakendusaktiga ette näha ühekordse tasu miinimummäära, et tagada liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala tõhusat jaotamist, tulemuslikke investeeringuid ning liikuva satelliitside süsteemide ja teenuste kasutuselevõttu, mida taotluse esitajad peavad taotluse esitamisel arvesse võtma. Ühekordse tasu miinimummäär võib liikuva satelliitside kommertssüsteemi ja turvalise liikuva satelliitside hübriidsüsteemi puhul olla erinev ja selle väärtuseks võib olla määratud null.

Komisjon kogub ühekordset tasu otsuse alusel, mis võib olla adresseeritud valitud taotlejatele. Kogusumma eraldatakse Euroopa konkurentsivõime fondi [viide] asutava määruse [viide] alusel digitaalse juhtpositsiooni saavutamise eesmärkide toetamiseks. Ühekordne tasu moodustab sihtotstarbelise välistulu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [XXX] (millega asutatakse Euroopa konkurentsivõime fond) [artikli 5 lõikele 1] ja määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõikele 5.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

Euroopa liikuva satelliitside spektri kasutamise aastatasu suuruse kindlaksmääramiseks nähakse selle arvestamise metoodika ette delegeeritud õigusaktiga ja spektriploki kohta sätestatakse konkreetne summa rakendusotsuses. Euroopa liikuva satelliitside ühekordse tasu (spektri hind) suurust ei saa prognoosida ja see oleneb ettevõtjate esitatud pakkumustest, väikseima summa (baashinna) määrab aga komisjon kindlaks delegeeritud õigusaktis (metoodika) või taotluste esitamise kutses. Komisjoni määratud väikseim summa võib olenevalt sagedusalast (turvalised hübriid- või kommertsvõrgud) erineda. Euroopa ühekordset tasu (spektri hinda) hakatakse maksma alates 2029. aastast, kui hakatakse korraldama valikumenetlusi ja eraldama spektriosi. Valitud taotlejatel on komisjoni heakskiidu korral õigus maksta ühekordset tasu (spektrihinda) ka osamaksetena.

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

Diginõuete ja sellega seotud kategooriate (andmed, protsesside digiteerimine ja automatiseerimine, digilahendused ja/või digitaalsed avalikud teenused) üldine kirjeldus

Viide nõudele	**Nõude kirjeldus**	**Nõudest mõjutatud või sellega seotud osaleja**	**Üldised protsessid**	**Kategooria**
Artikli 5 lõige 2	Taotluste esitamise kutse ning kõikide võrdleva valikumenetluse ja taotlejate lõpliku valimise ajal tehtud komisjoni otsuste avaldamine Euroopa Liidu Teatajas	Komisjon	Taotluse kutse avaldamine; kõikide komisjoni otsuste avaldamine	Andmed
Artikli 5 lõige 2	Taotluste esitamise kutse vastuvõtmine nõueandemenetlusega	Komisjon	Taotluste esitamise kutse vastuvõtmine	Andmed
Artikli 5 lõige 3	Komisjonile taotluste esitamine	Taotleja	Taotluste esitamine	Andmed
Artikli 5 lõige 4	Taotluste esitajatelt vastuvõetavuse kriteeriumidele vastavuse kohta lisateabe nõudmine; taotlejate teavitamine sellest, kas nende taotlus tunnistatakse vastuvõetavaks või	Komisjon	Lisateabe nõudmine; taotlejate teavitamine nende taotluse vastuvõetavuse kohta; vastuvõetavaks tunnistatud taotlejate nimekirja avaldamine	Andmed

	mitte, ja vastuvõetavaks tunnistatud taotlejate nimekirja avaldamine			
Artikli 5 lõige 4	Põhjendatud otsuse vastuvõtmine taotluse mittevastuvõetavuse või -kõlblikkuse kohta	Komisjon	Põhjendatud otsuse vastuvõtmine	Andmed
Artikli 5 lõige 5	Vastavus liikuva satelliitside süsteemide kõlblikkuse tingimustele	Komisjon	Liikuva satelliitside süsteemide vastuvõetavuse kriteeriumidele vastavuse kontrollimine	Andmed
Artikli 5 lõige 6	Kõlblikuks tunnistatud taotlejate komisjoni poolt järjestamine	Komisjon		Andmed
Artikli 5 lõige 7	Põhjendatud otsuse vastuvõtmine liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamisõiguse taotlejate mittevastuvõetavuse või -kõlblikkuse kohta	Komisjon	Põhjendatud otsuse vastuvõtmine	Andmed
Artikli 6 lõige 1	Vastavus turvaliste/hübriidsete liikuva satelliitside süsteemide vastuvõetavuse kriteeriumidele	Taotleja	Turvaliste/ hübriidsete liikuva satelliitside süsteemide vastuvõetavuse kriteeriumidele vastavuse kontrollimine	Andmed
Artikli 6 lõiked 2, 7 ja 8	Taotletava liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala ja selle tulemusliku kasutamisega seotud avalduste ja tõendite esitamine	Turvaliste/hübriidsete liikuva satelliitside süsteemide taotlejad	Taotletava liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala ja selle tõhusa kasutamisega seotud avalduste ja tõendite esitamine	Andmed
Artikli 8 lõige 1	Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala	Turvalise liikuva satelliitside süsteemi taotlejad	Tasu suuruse kindlaksmääramine	Andmed

	kasutavate turvaliste süsteemide kasutusõiguse ühekordse tasu suuruse kindlaksmääramine			
Artikli 8 lõige 2	Põhjendatud otsuse vastuvõtmine liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutavate turvaliste süsteemide kasutusõiguste taotlejate valimise kohta	Komisjon	Põhjendatud otsuse vastuvõtmine taotlejate valimise kohta	Andmed
Artikli 12 lõige 1	Kõlblikuks tunnistatud taotlejate järjestamine taotluste esitamise kutses kindlaksmääratud valikukriteeriumide alusel	Komisjon	Kõlblikuks tunnistatud taotlejate järjestamine	Andmed
Artikli 12 lõige 2	Põhjendatud otsuse vastuvõtmine liikuva satelliitside kommertssüsteemide taotlejate kohta, kes on paremusjärjestuses kõrgeimal kohal	Komisjon	Rakendusakti vastuvõtmine	Andmed
Artikli 13 lõige 1	Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutusõiguse andmine valitud taotlejale artikli 14 lõike 1 või artikli 15 lõike 1 alusel	Komisjon	Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutusõiguse andmine valitud taotlejale	Andmed
Artikli 14 lõige 1	Kavandatud süsteemi arendamisega seotud olukorda üksikasjalikult kirjeldava	Artikli 13 lõike 1 alusel turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi jaoks antud loa omanik	Aastaaruande esitamine	Andmed

	aastaaruande esitamine			
Artikli 14 lõige 4k	Satelliitsüsteemide turvalisuse akrediteerimise tagamine vastavalt määruse (EL) 2021/696 artiklile 37	Artikli 11 lõike 1 alusel turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi jaoks antud loa omanik	Turvalisuse akrediteerimise tagamine	Andmed
Artikli 12 lõige 3	Artikli 14 lõikes 3 sätestatud üksikasjalikus järelevalve korras liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas 5 MHz paarissagedusplokkide tõhusa kasutamise kindlaksmääramine	Komisjon	Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas 5 MHz paarissagedusplokkide tõhusa kasutamise kindlaksmääramine	Andmed
Artikli 15 lõige 1	Kavandatud süsteemi arendamisega seotud olukorda üksikasjalikult kirjeldava aastaaruande esitamine	Artikli 13 lõike 1 alusel liikuva satelliitside kommertssüsteemi jaoks antud loa omanik	Aastaaruande esitamine	Andmed
Artikli 14 lõige 1	Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutusõiguse kestuse kindlaksmääramine vastavalt artikli 14 lõikele 1 ja artikli 15 lõikele 1	Komisjon	Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutusõiguse kestuse kindlaksmääramine	Andmed
Artikli 14 lõige 4	Otsus jätta kasutusõigus pikendamata	Komisjon		Andmed
Artikli 16 lõige 5	Pikendamisotsusega kaasnev liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamise aastatasude ja ühekordsete tasude läbivaatamine	Komisjon	Aastatasude ja ühekordsete tasude läbivaatamine	Andmed
Artikli 17 lõige 3	Kaubandusliku spektri	Õiguse omaja		Andmed

	kasutusõiguse üleandmise või rentimise kavatsusest teatamine			
Artikli 17 lõige 4	Kaubandusliku spektri kasutusõiguse üleandmiseks või rentimiseks loa andmine	Komisjon		Andmed
Artikli 17 lõige 6	Komisjonile kontrolli muutumise kokkuleppest teatamine	Õiguse omaja		Andmed
Artikli 17 lõige 6	Kasutusõiguse tühistamise võimalus	Komisjon	Rakendusakti vastuvõtmine	Andmed
Artikli 18 lõige 1	Ühekordse tasu maksmine	Kasutusõiguse omaja		Andmed
Artikli 18 lõige 2	Ühekordse tasu miinimummäära kindlaksmääramine	Komisjon	Rakendusakti vastuvõtmine	Andmed
Artikli 18 lõige 3	Ühekordse tasu kogumine	Komisjon		Andmed
Artikli 18 lõige 4	Aastatasude kogumine	Komisjon		Andmed
Artikli 18 lõige 5	Delegeeritud õigusaktiga ühekordse tasu ja aastatasu miinimummäära kindlaksmääramise metoodika kehtestamine; delegeeritud õigusakt eelarves tulude ja kulude käsitlemise kohta	Komisjon	Delegeeritud õigusakti vastuvõtmine	Andmed
Artikli 18 lõige 6	Rakendusaktiga aastatasu ja ühekordse tasu suuruse kindlaksmääramine	Komisjon	Rakendusakti vastuvõtmine	Andmed
Artikli 19 lõige 1	Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks	Komisjon ja liikmesriigid	Vastavuse järelevalve	Andmed

	antud liidu loa omanike vastavuse järelevalve			
Artikli 20 lõige 2	Otsuse tegemine ühiskasutuse tingimuste kohta, et võimaldada sagedusala testimist ja katselist kasutamist	Komisjon	Otsuse tegemine	Andmed
Artikli 21 lõige 5	Delegeeritud aktist Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatamine	Komisjon	Teavitamine	Andmed

4.2. Andmed

Kohaldamisalasse kuuluvate andmete üldine kirjeldus

Andmete liik	**Viide (viited) nõudele**	**Standard ja/või tehniline kirjeldus (kui see on asjakohane)**
Taotluste esitamise kutse ning kõikide võrdleva valikumenetluse ja taotlejate lõpliku valimise ajal tehtud komisjoni otsuste avaldamine Euroopa Liidu Teatajas	Artikli 4 lõige 4	Ei kohaldata
Taotlused	Artikli 5 lõige 3	Ei kohaldata
Lisateave vastuvõetavuse kriteeriumidele vastavuse kohta	Artikli 5 lõige 4	Ei kohaldata
Teave taotluste vastuvõetavuse kohta	Artikli 5 lõige 4	Ei kohaldata
Kõlblikuks tunnistatud taotlejate nimekirja avaldamine	Artikli 5 lõige 4	Ei kohaldata
Andmed taotlejate vastavuse kohta turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi vastuvõetavuse kriteeriumidele	Artikli 6 lõige 1	Ei kohaldata
Andmed taotlejate vastavuse kohta	Artikli 9 lõige 1	Ei kohaldata

liidu uute turuletulijate liikuva satelliitside kommertssüsteemide vastuvõetavuse kriteeriumidele		
Andmed taotlejate vastavuse kohta muude liikuva satelliitside kommertssüsteemide vastuvõetavuse kriteeriumidele	Artikli 10 lõige 1	Ei kohaldata
Rakendusakt	Artikli 18 lõiked 2 ja 5	Nõutud vormis
Delegeeritud õigusakt	Artikli 18 lõige 5	Nõutud vormis
Põhjendatud otsused	Artikli 5 lõige 7, artikli 7 lõige 2, artikli 8 lõige 2, artikli 11 lõige 3, artikli 12 lõige 2	Nõutud vormis
Avaldused ja tõendid	Artikli 9 lõiked 2 ja 4, artikli 10 lõiked 2 ja 4	Ei kohaldata
Kavandatud süsteemi arendamisega seotud olukorda üksikasjalikult kirjeldav aastaaruanne	Artikli 14 lõike 1 punkt l ja artikli 15 lõike 1 punkt h	Ei kohaldata
Teave satelliitsüsteemi turvalisuse akrediteerimise kohta	Artikli 7 lõike 1 punkt g	Määruse (EL) 2021/696 artikli 37 kohaselt
ELi salastatud teave	Artikli 14 lõike 1 punkt k	Kaitstakse määruse (EL) 2021/696 artikli 43 kohaselt
Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamise aastatasude ja ühekordsete tasude läbivaatamine	Artikli 16 lõige 5	Ei kohaldata
Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks antud liidu loa omaniku vastavuse üle tehtavast järelevalvest saadud andmed	Artikli 19 lõige 1	Ei kohaldata
Otsus kehtestada ühiskasutuse tingimused, et võimaldada sagedusala testimist ja katselist kasutamist	Artikli 20 lõige 2	Ei kohaldata

Delegeeritud õigusakti vastuvõtmisest teatamine	Artikli 21 lõige 5	Ei kohaldata

Kooskõla Euroopa andmestrateegiaga

Selgitus, kuidas nõue (nõuded) on kooskõlas Euroopa andmestrateegiaga

Käesolev seadusandlik algatus on kooskõlas erasektori valduses olevate andmete valitsusasutuste poolt (andmete jagamine ettevõtetelt riigile) kasutamise korraga, et tagada tõenditel põhinev poliitikakujundamine ja poliitilised otsused ning kehtestada avalik valikumenetlus, et valida välja üksused, kes osutavad Euroopa Liidu liikuva satelliitside 2 GHz sagedusalas liikuva satelliitside teenuseid, ja neile selleks luba anda.

Kooskõla ühekordsuse põhimõttega

Selgitus selle kohta, kuidas on kaalutud ühekordsuse põhimõtet ja kuidas on uuritud olemasolevate andmete taaskasutamise võimalust

Ühekordsuse põhimõtet on käesoleval juhul järgitud selleks, et minimeerida halduskoormust ühtsel turul tegutsevate ettevõtjate jaoks, kes osalevad valikumenetluses.

Selgitus selle kohta, kuidas on uued loodud andmed leitavad, juurdepääsetavad, koostalitlusvõimelised ja taaskasutatavad ning vastavad kvaliteetsetele standarditele

Valikumenetluses osalevatel taotlejatel, st ettevõtjatel, kes kavatsevad pakkuda ühtsel turul liikuva satelliitside teenuseid 2 GHz sagedusalas, peaks olema juurdepääs kõikidele komisjoni nõutud andmetele. Liikmesriigid ja komisjon tagavad ettevõtjate salajase teabe kaitsmise.

4.3. Andmevood

Andmevoogude üldine kirjeldus

Andmete liik	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Osalejad, kes andmed esitavad**	**Osalejad, kes andmed saavad**	**Andmeva hetuse ajend**	**Sagedus (kui see on asjakohane)**
Taotluste esitamise kutse ning kõik võrdleva valikumenetluse ja taotlejate lõpliku valimise ajal tehtud komisjoni otsused Euroopa Liidu Teatajas	Artikli 4 lõige 6	Komisjon	Taotleja	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord
Taotlused	Artikli 5 lõige 3	Taotleja	Komisjon	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord

Lisateave vastuvõetavuse kriteeriumidele vastavuse kohta	Artikli 5 lõige 4	Taotleja	Komisjon	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Taotluse korral
Teave taotluste vastuvõetavuse kohta	Artikli 5 lõige 4	Komisjon	Taotleja	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord
Vastuvõetavaks tunnistatud taotlejate nimekiri	Artikli 5 lõige 4	Komisjon	Taotleja	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord
Rakendusaktiga vastu võetud põhjendatud otsus	Artikli 5 lõige 7	Komisjon	Taotleja	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord
Andmed taotlejate vastavuse kohta turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi vastuvõetavuse kriteeriumidele	Artikli 6 lõige 1	Taotleja	Komisjon	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord
Delegeeritud õigusakt	Artikli 6 lõige 4	Komisjon	Taotleja	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord (ja kui see on asjakohane)
Andmed taotlejate vastavuse kohta liikuva satelliitside kommertssüsteemide vastuvõetavuse kriteeriumidele	Artikli 9 lõige 1	Taotleja	Komisjon	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord

Andmed taotlejate vastavuse kohta liikuva satelliitside kommertssüsteemide vastuvõetavuse kriteeriumidele	Artikli 10 lõige 1	Taotleja	Komisjon	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord
Rakendusaktidega vastu võetud põhjendatud otsused	Artikli 7 lõige 2, artikli 8 lõige 2, artikli 11 lõige 2 ja artikli 12 lõige 2	Komisjon	Taotleja	ELi tasandi võrdleva valikumenetluse asjakohane etapp	Üks kord
Rakendusakt üldise loa andmise tingimuste kohta	Artikli 13 lõige 5	Komisjon	Taotleja	ELi tasandi võrdleva valikumenetluse asjakohane etapp	Üks kord (ja kui see on asjakohane)
Tasude kindlaksmääramisega seotud rakendusakt	Artikli 18 lõiked 2 ja 6	Komisjon	Taotleja	ELi tasandi võrdleva valikumenetluse asjakohane etapp	Üks kord (ja kui see on asjakohane)
Delegeeritud õigusakt tasude arvutamise metoodika kohta	Artikli 18 lõige 5	Komisjon	Taotleja	ELi tasandi võrdleva valikumenetluse asjakohane etapp	Üks kord
Avaldused ja tõendid	Artikli 9 lõiked 2 ja 4, artikli 10 lõiked 2 ja 4	Liikuva satelliitside kommertssüsteemide pakkumise taotlejad	Komisjon	ELi tasandi võrdleva valikumenetluse asjakohan	Üks kord

				e etapp	
Kavandatud süsteemi arendamisega seotud olukorda üksikasjalikult kirjeldav aastaaruanne	Artikli 14 lõike 1 punkt l ja artikli 15 lõike 1 punkt h	Artikli 13 lõike 1 alusel antud turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi loa omanik Artikli 13 lõike 1 alusel antud liikuva satelliitside kommertssüsteemide loa omanikud	Komisjon ja sidekomitee	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord
Teave satelliitsüsteemi turvalisuse akrediteerimise kohta	Artikli 7 lõike 1 punkt g	Turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi jaoks spektri taotleja	Komisjon	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord
ELi salastatud teave	Artikli 14 lõike 1 punkt k	Artikli 11 lõike 1 alusel antud turvalise liikuva satelliitside (hübriid)süsteemi loa omanik	Komisjon	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Üks kord
Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks antud liidu loa omaniku vastavuse üle tehtavast järelevalvest saadud andmed	Artikli 19 lõige 1	Liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala kasutamiseks antud liidu loa omanikud	Komisjon ja liikmesriigid koostöös sidekomitee ja raadiospektri poliitika töörühmaga	ELi tasandi võrdlev valikumenetlus	Alaline

Otsus kehtestada ühiskasutuse tingimused, et võimaldada sagedusala testimist ja katselist kasutamist	Artikli 20 lõige 2	Komisjon	Turgu valitsev(ad) õiguste omaja(d)	Vajadus kehtestada ühiskasutuse tingimused, et võimaldada sagedusala testimist ja katselist kasutamist	Üks kord (ja kui see on asjakohane)
Delegeeritud õigusakti vastuvõtmisest teatamine	Artikli 21 lõige 5	Komisjon	Euroopa Parlament ja nõukogu	Delegeeritud õigusakti vastuvõtmine	Üks kord

4.4. Digilahendused

Digilahenduste üldine kirjeldus

Digilahendus	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Peamised volitatud funktsioonid**	**Vastutav asutus**	**Kuidas on arvesse võetud juurdepääsetavust?**	**Kuidas on arvesse võetud korduvkasutatavust?**	**Tehisintellektitehnoloogia kasutamine (kui see on asjakohane)**
Ei kohaldata						

Iga digilahenduse puhul selgitus selle kohta, kuidas digilahendus vastab kohaldatavale digipoliitikale ja õigusaktidele

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	**Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas**
Digivõrkude õigusakti ettepanek[111]	Digivõrkude õigusakti ettepanekuga nähti ette ELi tasandil koordineeritud lubade andmine satelliidispektri kasutamiseks ning loa üle tehtav järelevalve ja tingimuste täitmise tagamine, võttes

	arvesse satelliitsideteenuste piiriülest olemust.
Kosmosetegevuse määruse ettepanek[2]	Ettepanekuga võtta vastu liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala määrus täiendatakse ELi kosmosetegevuse määruse ja digivõrkude õigusakti alusel kavandatud meetmeid. Ettepanekuid võtta vastu digivõrkude õigusakt ja liikuva satelliitside 2 GHz sagedusala määrus peetakse seega ELi ühtse kosmoseturu nurgakiviks.

[1] COM(2026) 16 final.
[2] https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space-act_en; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52025PC0335.

4.5. Koostalitlusvõime hindamine

Üldine kirjeldus digitaalsete avalike teenuste kohta, mida nõuded mõjutavad

Digitaalne avalik teenus või digitaalsete avalike teenuste kategooria	**Kirjeldus**	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Koostalitleva Euroopa lahendus(ed)** **(EI KOHALDATA)**	**Muu(d) koostalitluslahendus(ed)**
Ei kohaldata			//	

Nõude (nõuete) mõju piiriülesele koostalitlusvõimele digitaalsete avalike teenuste kaupa

Digitaalne avalik teenus 1

Hindamine	**Meede**	**Võimalikud allesjäänud tõkked (kui see on asjakohane)**
Kooskõla kehtivate digi- ja valdkondlike poliitikameetmetega **Loetlege kohaldatavad kindlakstehtud digi- ja valdkondlikud poliitikameetmed**	Ei kohaldata	
Korralduslikud meetmed digitaalsete avalike teenuste sujuvaks osutamiseks **Loetlege kavandatud juhtimismeetmed**	Ei kohaldata	

Meetmed, mis on võetud andmete ühise mõistmise tagamiseks **Loetlege sellised meetmed**	Ei kohaldata	
Ühiselt kokku lepitud avalike tehniliste kirjelduste ja standardite kasutamine **Loetlege sellised meetmed**	Ei kohaldata	

4.6. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed

Digitaalset rakendamist toetavate meetmete üldine kirjeldus

Meetme kirjeldus	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Komisjoni roll** (kui see on asjakohane)	**Kaasatavad osalejad** (kui see on asjakohane)	**Eeldatav ajakava** (kui see on asjakohane)
Ei kohaldata				